

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กรมแรงงาน. การร่วมเจรจาต่อรอง. กรุงเทพมหานคร : ประชุมช่าง, 2519.
- กรมแรงงาน. วันแรงงานแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทการพิมพ์, 2523.
- เกษมสันต์ วิลาวรรณ. คำอธิบายกฎหมายแรงงาน (พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518)
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2521.
- จิตตรา ลัมไพรี, ผู้แปล. การชี้ขาดข้อร้องทุกข์. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการ
วิจัยแห่งชาติ, 2522.
- จิตตรา หิรัญอุทัย, ผู้แปล. การไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทแรงงาน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการ
การวิจัยแห่งชาติ, 2519.
- _____, ผู้แปล. การเจรจาต่อรองร่วม. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัย
แห่งชาติ, 2520.
- จ่านงค์ สมประสงค์. การแรงงานสัมพันธ์ : หลักและวิธีปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทการพิมพ์,
2521.
- จ่านงค์ สมประสงค์ และประคิษฐ์ ชาติสมบัติ. เศรษฐศาสตร์แรงงาน. กรุงเทพมหานคร : สำนัก
พิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2519.
- ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย. โครงการเผยแพร่วิชานิติศาสตร์. ศาลแรงงาน. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์เจริญวิทย์การพิมพ์, 2522.
- นิยม ปุราคำ. ทฤษฎีของการสำรวจสถิติจากตัวอย่างและการประยุกต์. หนังสือชุดวิชาการสถิติ,
เล่มที่ 1. กรุงเทพมหานคร : ศ.ส.การพิมพ์, 2517.
- พรเพชร วิชิตชลชัย. คำอธิบายกฎหมายแรงงาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม,
2523.

- พืชน์ ไทอารี. รวมกฎหมายเกี่ยวกับแรงงาน. กรุงเทพมหานคร: แผนกตำราและคำบรรยาย
คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- มหาคไทย, กระทรวง. สำนักงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์. คำชี้ขาดและคำสั่งข้อพิพาท
แรงงานและการกระทำอันไม่เป็นธรรมประจำปี 2518. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
ไทยเชมม, 2519.
- _____ . คำชี้ขาดและคำสั่งข้อพิพาทแรงงานและการกระทำอันไม่เป็นธรรมประจำปี 2520.
นนทบุรี: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด, 2521.
- มหาคไทย, กระทรวง. กรมแรงงาน. พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์ 2518. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2518.
- _____ . สถิติแรงงาน 2519. เอกสารทางวิชาการ, ฉบับที่ รง.216/20. กรุงเทพหาค
นคร: กรมแรงงาน กระทรวงมหาคไทย, 2520.
- _____ . สถิติแรงงาน 2520. เอกสารทางวิชาการ, ฉบับที่ รง.273/21. กรุงเทพหาค
นคร: กรมแรงงาน กระทรวงมหาคไทย, 2521.
- เมธี คุลยจินดา. การร่วมเจรจาต่อรอง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2522.
- _____ . แรงงานสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำ
แหง, 2521.
- รามมา, จุฑา และธรรมศาสตร์. รพี 23. (ม.ป.ท.), 2523.
- สภาองค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย. คำตัดสินชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานและการกระทำอันไม่เป็น
ธรรมภาค 1 (ม.ป.ท.,ม.ป.ป.).
- _____ . คำตัดสินชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานและการกระทำอันไม่เป็นธรรมภาค 2 (ม.ป.ท.,
ม.ป.ป.)
- สมบัติ จำปาเงิน. รัฐธรรมนูญรบาลและรัฐสภาของเรา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
โอเคียนส์ไตร์, 2520.

เสถียร วิชย์ลักษณ์ และสืบวงศ์ วิชย์ลักษณ์. ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 เรื่องการคุ้มครอง
แรงงาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ดีเวซซ์, 2518.

_____ . พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ.2521. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ดีเวซซ์, 2521.

_____ . พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ.2522. กรุงเทพ-
มหานคร: โรงพิมพ์ดีเวซซ์, 2522.

แสวง สุนทรกะลัมภ์. ประมวลกฎหมายอาญา. พระนคร: แพร่พิทยา, 2514.

อัมพร วิจิตรพันธ์. เศรษฐกิจศาสตร์แรงงาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2519.

บทความ

กรมแรงงาน. "การพิพาทแรงงาน." สถานการณ์แรงงาน 4 (มกราคม-มีนาคม 2520):
9-10.

_____ . "การพิพาทแรงงาน." สถานการณ์แรงงาน 4 (เมษายน-มิถุนายน 2520):
5-6.

_____ . "การพิพาทแรงงาน." สถานการณ์แรงงาน 4 (กรกฎาคม-กันยายน 2520):
8-11.

_____ . "การพิพาทแรงงาน." สถานการณ์แรงงาน 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2520):
15-17.

"กรรมกรกับศาลแรงงาน: พิพากษากรมแรงงานกันเถิด." เศรษฐกิจ 3 (14 มกราคม 2523):
20-23.

กองบรรณาธิการ วารสารนิติศาสตร์. "สัมภาษณ์. คุยเฟื่องเรื่องศาลแรงงาน." วารสาร
นิติศาสตร์ 11 (2523): 299-332.

"การแรงงานสัมพันธ์ในประเทศไทยที่หนึ่ง." บริการการศึกษาแรงงาน ฉบับที่ 8 (พฤษภาคม 2520):

1-22.

ธนวิทย์ ศุภานิช. "การร่วมเจรจาต่อรอง." แรงงานสัมพันธ์. 15(มีนาคม 2516): 1-17.

"ประกาศสถานิติบัญญัติแห่งชาติเรื่องตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาล

แรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ." ราชกิจจานุเบกษา. 95(19

ธันวาคม 2521): 4541-4542.

"บันทึกการประชุมสถานิติบัญญัติแห่งชาติครั้งที่ 80." ราชกิจจานุเบกษา. 95(19 ธันวาคม 2521):

4595-4599.

"บันทึกการประชุมสถานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภาครั้งที่ 35." ราชกิจจานุเบกษา. 96(17

เมษายน 2522): 1645-1646.

"บันทึกการประชุมสถานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภาครั้งที่ 36." ราชกิจจานุเบกษา. 96(17

เมษายน 2522): 1647-1648.

"บันทึกการประชุมสถานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภาครั้งที่ 41." ราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ.

96(25 เมษายน 2522): 10-15.

"พระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการศาลแรงงานกลาง พ.ศ. 2523." ราชกิจจานุเบกษา.

97(22 เมษายน 2523): 65-66.

ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล. "คำอธิบายกฎหมายแรงงาน." บริการการศึกษาแรงงาน. ฉบับที่ 11

(สิงหาคม 2520): 1-40.

"ศาลแรงงาน." บริการการศึกษาแรงงาน. ฉบับที่ 17 (มกราคม 2522): 8-16.

เอกสารอื่น ๆ

เกษมสันต์ วิลาวรรณ. "แรงงานสัมพันธ์." เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาแรงงานสัมพันธ์

คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, (ม.ป.ป.).

พงษ์อนันต์ สรรพานิช. "การน้กหยุดงานกับปัญหาการลงทุนในประเทศไทยปี 2516-2519."

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาพาณิชยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ-
มหาวิทยาลัย, 2520.

พร อุคมพงษ์. "การน้กหยุดงาน" กรุงเทพมหานคร: กรมแรงงาน, 2517.

บทิน. (23 ธันวาคม 2522): 6-7.

มหาคไทย, กระทรวง. สำนักงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์." คำชี้ขาดและคำสั่งขอพิพาท
แรงงานและการกระทำอันไม่เป็นธรรมประจำปี 2521." กรุงเทพมหานคร: สำนัก
งานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์, 2521.

_____ . "คำชี้ขาดและคำสั่งขอพิพาทแรงงานและการกระทำอันไม่เป็นธรรมประจำปี 2522."
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์, 2522.

ศุภชัย มนต์ไพบูลย์. "คำบรรยายในการอบรมผู้นำคนงาน." กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณมหา-
วิทยาลัย, 2517.

สุนิสา วัชรพงศ์. "บทบาทของสหภาพแรงงานกลุ่มรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายแรงงานสัมพันธ์."

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาพาณิชยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหา-
วิทยาลัย, 2521.

อัจฉรีย์ เมนะคงคา. "การศึกษาสาเหตุและผลของการน้กหยุดงานของประเทศไทยใน พ.ศ.2516-
2518." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาพาณิชยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ-
มหาวิทยาลัย, 2520.

สัมภาษณ์

กวี อุไรรัตน์. ประธานสหภาพแรงงานขนส่งทางน้ำแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 31 กรกฎาคม
2523.

จำลอง เกากลางคอน. รองประธานสหภาพแรงงานบริษัทไทยแอม. สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม
2523.

- เจษฎา เพ็งชะตา. นายทะเบียนสหภาพแรงงานโรงพยาบาลแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 5 สิงหาคม 2523.
- เฉลียว ศรีแก้วช่วง. อนุกรรมการฝ่ายการศึกษาสหภาพแรงงานบริษัทไทยแอม. สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2523.
- ชลดอ ณ ถลาง. ประธานสหภาพแรงงานคิงเฮลล์และเครือสัมพันธ์. สัมภาษณ์, 6 สิงหาคม 2523.
- ชำนาญ จันทรโต. เดชาธิการสหภาพแรงงานพนักงานคอลเลกตา ประเทศไทย. สัมภาษณ์, 31 กรกฎาคม 2523.
- ณรงค์ โกจิราพันธ์. ประธานสหภาพแรงงานบรรทุกขนถ่ายสินค้าเรือเดินต่างประเทศ. สัมภาษณ์, 8, 9 และ 16 สิงหาคม 2523.
- ณรงค์ ชูแดน. รองประธานสหภาพแรงงานพนักงานคอลเลกตา ประเทศไทย. สัมภาษณ์, 24 และ 31 กรกฎาคม 2523.
- ถวิล บุญยงค์. ประธานสหภาพแรงงานผลิตภัณฑ์สังกะสี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2523.
- ทวี กาสลัก. ประธานสหภาพแรงงานองค์การแมตเตอร์. สัมภาษณ์, 23 กรกฎาคม 2523.
- ทองเจือ ศรีแก้ว. กรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์สหภาพแรงงานผลิตภัณฑ์สังกะสี. สัมภาษณ์, 18 กรกฎาคม 2523.
- ธานี บุญยะกมลพ. ประธานสหภาพแรงงานการเคหะแห่งชาติ. สัมภาษณ์, 5 สิงหาคม 2523.
- นิวัต นาคะสุวรรณ. ประธานสหภาพแรงงานองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2523.
- บุญธรรม สมจันทร์. เดชาธิการสหภาพแรงงานบรรทุกสินค้าทางเรือ (กรุงเทพ). สัมภาษณ์, 13 สิงหาคม 2523.
- บุญรอด พึ่งศักดิ์. ประธานสหภาพแรงงานอุตสาหกรรมฟอกหนังแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 21 กรกฎาคม 2523.
- บุญเลื่อน ไตรคุ้มกัน. ประธานสหภาพแรงงานบริษัทไทยแอม. สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2523.

- ประสพ สุทธาภาส. ประธานสหภาพแรงงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. สัมภาษณ์, 17
กรกฎาคม 2523.
- ปรีชา สีนอน. วิชาการผู้ช่วยรองทุกขสหภาพแรงงานองค์การเกษตรกรรม. สัมภาษณ์, 4
กุมภาพันธ์ 2523.
- ปั้น วรรณพินิจ. พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงาน 5. สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2523. และ
15 สิงหาคม 2523.
- ณัน วงษ์คี. ผู้ช่วยเลขาธิการสหภาพแรงงานการขนส่งและบริการ เสริมการขนส่งสินค้าออก.
สัมภาษณ์, 1 สิงหาคม 2523.
- ไพฑูรย์ สกุดหงษ์. ประธานสหภาพแรงงานคานเคินรอดและขนส่งการรถไฟแห่งประเทศไทย.
สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2523.
- ไพศาล รัชชชัยนันท์. ประธานสหภาพแรงงานการไฟฟ้านครหลวง. สัมภาษณ์, 17 กรกฎาคม
2523.
- ละเมียด ประดับศรี. ประธานที่ปรึกษาสหภาพแรงงานขนส่งทางน้ำแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์,
31 กรกฎาคม 2523.
- วงษ์ ก่อเกิดบุญ. วิชาการประธานสหภาพแรงงานองค์การเกษตรกรรม. สัมภาษณ์, 4
กุมภาพันธ์ 2523.
- วิชัย ประมวดีศักดิ์กุล. ประธานสหภาพแรงงานพนักงานองค์การเชื้อเพลิงหลักเมือง. สัมภาษณ์,
21 มีนาคม 2523.
- วิเชียร ศรีวิเชียร. ประธานสหภาพแรงงานขนส่งสินค้าทางเรือ. สัมภาษณ์, 8 และ 9 สิงหาคม
2523.
- วิสุทธิ ฐิติประวดี. รองประธานสหภาพแรงงานองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์,
20 มีนาคม 2523.
- สมศักดิ์ อยู่สุขขี. อดีตประธานสหภาพแรงงานบริษัทไทยแอม. สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม 2523.
- สุนทร แกวเนตร. ประธานสหภาพแรงงานองค์การ ร.ส.พ. สัมภาษณ์, 4 สิงหาคม 2523.

สุนทร นื่องประเสริฐ. ประธานสหภาพแรงงานบริษัทเคอะไลดอนแพทแอนด์ออย. สัมภาษณ์,

15 กรกฎาคม 2523.

สุนทร สืบสทการ. พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงาน 6. สัมภาษณ์, 3 และ 29 เมษายน 2523.

เสถียร โพธิ์สุวรรณ. ประธานสหภาพแรงงานพนักงานคอดเกตา ประเทศไทย. สัมภาษณ์, 31

กรกฎาคม 2523.

ไสว ปวงสันเทียะ. ประธานสหภาพแรงงานมาจาแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 14 สิงหาคม

2523.

อรัญ รักษาศรี. อนุกรรมการฝ่ายสวัสดิการสหภาพแรงงานบริษัทไทยแอม. สัมภาษณ์, 7 สิงหาคม

2523.

อัฒ ศรีอาจ. เลขาธิการสหภาพแรงงานองค์กรแก้ว. สัมภาษณ์, 23 กรกฎาคม 2523.

อัศวิน นิมมานเหมินทร์. ผู้ช่วยเลขาธิการสหภาพแรงงานนักบินการบินไทย. สัมภาษณ์, 6

สิงหาคม 2523.

อารีย์ หนูเลขา. อดีตประธานสหภาพแรงงานบริการขนส่งการบินไทย. สัมภาษณ์, 23 มกราคม

2523.

อุบล สำนองคำ. ประธานสหภาพแรงงานขนส่ง ร.ส.พ. สัมภาษณ์, 4 สิงหาคม 2523.

ภาษาอังกฤษ

หนังสือ

Beal, Edward F.; Wickersham, Edward D.; and Kienast, Philip K. The

Practice of Collective Bargaining. 5 th ed. Homewood, Illinois:

Richard D. Trwin, 1976.

Braun, Kurt. Labor Disputes and Their Settlement. Baltimore: The Johns

Hopkins Press, 1955.

Elkouri, Frank, and Elkouri, Edna Asper. How Arbitration Works. 3d ed.

Washington, D.C. : The Bureau of National Affairs, 1973.

Leiter, Robert D. Labor Economics and Industrial Relations. New York:
Barnes & Noble, 1959.

Trotta, Maurice S. Labor Arbitration: Principles. Practices. Issues.
New York: Simmons-Boardman Publishing, 1961.

ภาคผนวก ก

รายชื่อสหภาพแรงงานในกรุงเทพมหานคร เรียงตามลำดับเลขทะเบียน

ลำดับที่	ทะเบียนที่	ชื่อสหภาพแรงงาน	รัฐวิสาหกิจ/วิสาหกิจเอกชน
1	กข1	การไฟฟ้านครหลวง	รัฐวิสาหกิจ
2	กข2	การขนส่งและบริการ เสริมการขนส่งสินค้าออก	วิสาหกิจเอกชน
3	กข3	การรถไฟแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ
4	กข5	ผลิตภัณฑ์แก้วแห่งประเทศไทย	วิสาหกิจเอกชน
5	กข6	ขนส่งสินค้าทางเรือ	วิสาหกิจเอกชน
6	กข7	ขนส่งทางอากาศกรุงเทพ	วิสาหกิจเอกชน
7	กข8	บริษัทดีเวลอปเม้นท์	วิสาหกิจเอกชน
8	กข10	โรงแรมเซอร่าตัน	วิสาหกิจเอกชน
9	กข13	ผลิตภัณฑ์สังกะสี	วิสาหกิจเอกชน
10	กข15	ยาสูบ	รัฐวิสาหกิจ
11	กข16	องค์การ ร.ส.พ.	รัฐวิสาหกิจ
12	กข17	องค์การค้ำของคุรุสภา	วิสาหกิจเอกชน
13	กข18	น้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมันบีโคร เลียม	วิสาหกิจเอกชน
14	กข20	คัทแฮลมและเครื่องสัมพันธมิตร	วิสาหกิจเอกชน
15	กข21	การประปาแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ
16	กข22	ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าแห่งประเทศไทย	วิสาหกิจเอกชน
17	กข23	บริษัททรูคอร์ปอเรชั่น จำกัด	วิสาหกิจเอกชน
18	กข24	บรรทุกสินค้าทางเรือ (กรุงเทพ)	วิสาหกิจเอกชน
19	กข26	ผู้ประกอบการรถไฟแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ
20	กข27	พนักงานผู้ประกอบการโทรศัพท์	รัฐวิสาหกิจ

ลำดับที่	ทะเบียนที่	ชื่อสหภาพแรงงาน	รัฐวิสาหกิจ/วิสาหกิจเอกชน
21	กข28	การทำเรือแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ
22	กข29	โรงงานสุราบางยี่ขัน	วิสาหกิจเอกชน
23	กข30	วิหุกการบินแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ
24	กข36	กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง	รัฐวิสาหกิจ
25	กข37	องค์การเชื้อเพลิง	รัฐวิสาหกิจ
26	กข38	บริษัทไทยอมฤตบรวิเวอรี่	วิสาหกิจเอกชน
27	กข41	องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ เขต ศ.	รัฐวิสาหกิจ
28	กข42	บริษัทไทยแอม	รัฐวิสาหกิจ
29	กข43	บรรทุกขนถ่ายสินค้าเรือเดินต่างประเทศ	วิสาหกิจเอกชน
30	กข44	องค์การคลังสินค้า	รัฐวิสาหกิจ
31	กข45	การประปานครหลวง	รัฐวิสาหกิจ
32	กข46	องค์การแม่คเคอรี่	รัฐวิสาหกิจ
33	กข47	บริษัทเสริมสุข	วิสาหกิจเอกชน
34	กข49	ผลิตภัณฑ์วัสดุก่อสร้างเครือซีเมนต์ไทย	วิสาหกิจเอกชน
35	กข50	บริษัทเคอะโลออนแพคแอนค้ออย	วิสาหกิจเอกชน
36	กข53	โรงสีข้าวสารแห่งประเทศไทย	วิสาหกิจเอกชน
37	กข54	พนักงานระดับกลางการไฟฟ้านครหลวง	รัฐวิสาหกิจ
38	กข55	พนักงานองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ
39	กข56	บริการขนส่งการบินไทย	รัฐวิสาหกิจ
40	กข57	องค์การทอผ้า	รัฐวิสาหกิจ
41	กข58	แก๊สเค็คเนอร์	วิสาหกิจเอกชน
42	กข59	ธนาคารกรุงไทย	รัฐวิสาหกิจ
43	กข61	เรย์แลมแม่คเคอรี่	วิสาหกิจเอกชน

ลำดับที่	ทะเบียนที่	ชื่อสหภาพแรงงาน	รัฐวิสาหกิจ/วิสาหกิจเอกชน
44	กข62	โรงแรมเพรสซิแอนด์	วิสาหกิจเอกชน
45	กข63	องค์การแก้ว	รัฐวิสาหกิจ
46	กข64	บริษัทอีสเอเซียติก	วิสาหกิจเอกชน
47	กข65	พนักงานองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ	รัฐวิสาหกิจ
48	กข66	บาจาแห่งประเทศไทย	วิสาหกิจเอกชน
49	กข67	รถโดยสารกรุงเทพมหานคร	รัฐวิสาหกิจ
50	กข68	โทรเรโนดอนไทย	วิสาหกิจเอกชน
51	กข70	อุตสาหกรรมฟอกหนังแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ
52	กข72	โรงงานทอผ้ากรุงเทพ	วิสาหกิจเอกชน
53	กข74	พนักงานคอกเตา ประเทศไทย	วิสาหกิจเอกชน
54	กข77	อาหารสากลแห่งประเทศไทย	วิสาหกิจเอกชน
55	กข78	ไฮแอทราม่า	วิสาหกิจเอกชน
56	กข79	พนักงานระดับกลางการประปานครหลวง	รัฐวิสาหกิจ
57	กข80	องค์การเภสัชกรรม	รัฐวิสาหกิจ
58	กข81	อุตสาหกรรมทอผ้าไทย	วิสาหกิจเอกชน
59	กข82	การเคหะแห่งชาติ	รัฐวิสาหกิจ
60	กข83	พนักงานการทำเรือแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ
61	กข84	พนักงานคูสิตธานี	วิสาหกิจเอกชน
62	กข85	ไทยเบียร์	วิสาหกิจเอกชน
63	กข87	โรงพยาบาลแห่งประเทศไทย	วิสาหกิจเอกชน
64	กข90	พนักงานชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย	วิสาหกิจเอกชน
65	กข91	โรงแรมนารายณ์	วิสาหกิจเอกชน

ลำดับที่	ทะเบียนที่	ชื่อสหภาพแรงงาน	รัฐวิสาหกิจ/วิสาหกิจเอกชน
66	กข 92	เรื่อน้ำมันไทย	วิสาหกิจเอกชน
67	กข 93	โรงแรมอมรินทร์	วิสาหกิจเอกชน
68	กข 95	ไม้อัดไทย	รัฐวิสาหกิจ
69	กข 96	อุตสาหกรรมผ้าไหมไทย และสิ่งทอ	วิสาหกิจเอกชน
70	กข 97	กานเคินรถและขนส่งการรถไฟแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ
71	กข 98	พนักงานท่าเรือบริษัทไทย เคินเรือทะเล จำกัด	รัฐวิสาหกิจ
72	กข 100	ไทยซซูกิมอเตอร์	วิสาหกิจเอกชน
73	กข 101	พนักงานระคับกลางการบินไทย	รัฐวิสาหกิจ
74	กข 103	นักบินการบินไทย	รัฐวิสาหกิจ
75	กข 104	องค์การสะพานปลา	รัฐวิสาหกิจ
76	กข 105	พนักงานธนาคารกรุงเทพ	วิสาหกิจเอกชน
77	กข 106	องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	รัฐวิสาหกิจ
78	กข 107	ผลิตภัณฑ์ในลอน	วิสาหกิจเอกชน
79	กข 108	พนักงานองค์การเชื้อเพลิงหลักเมือง	รัฐวิสาหกิจ
80	กข 109	องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	รัฐวิสาหกิจ
81	กข 110	ประกอบรถยนต์แห่งประเทศไทย	วิสาหกิจเอกชน
82	กข 111	องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ	รัฐวิสาหกิจ
83	กข 112	อุตสาหกรรมผ้ากรุงเทพมหานคร	วิสาหกิจเอกชน
84	กข 113	พัฒนาแรงงานนานาชาติไทย	วิสาหกิจเอกชน
85	กข 114	ขนส่งทางน้ำแห่งประเทศไทย	วิสาหกิจเอกชน
86	กข 115	ไฟฟ้าฟิลิปส์แห่งประเทศไทย	วิสาหกิจเอกชน
87	กข 118	ขนส่ง ร.ส.พ.	รัฐวิสาหกิจ

ลำดับที่	ทะเบียนที่	ชื่อสหภาพแรงงาน	รัฐวิสาหกิจ/วิสาหกิจเอกชน
88	กธ120	เดินอากาศไทย	รัฐวิสาหกิจ
89	กธ121	องค์การเหมืองแร่	รัฐวิสาหกิจ
90	กธ122	โรงแรมนิวมรินทร์	วิสาหกิจเอกชน

ภาคผนวก ข

รายชื่อสหภาพแรงงานที่ได้รับเลือกเป็นตัวอย่างสัมภาษณ์

ลำดับที่	ชื่อสหภาพแรงงาน
1	การไฟฟ้านครหลวง
2	การขนส่งและบริการ เสริมการขนส่งสินค้าออก
3	ขนส่งสินค้าทางเรือ
4	ผลิตภัณฑ์สังกะสี
5	องค์การ ร.ส.พ.
6	คิงแอนด์เครื่อสัมพันธ์
7	บรรทุกสินค้าทางเรือ (กรุงเทพ)
8	พนักงานปฏิบัติการงานองค์การโทรศัพท์
9	กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
10	บริษัทไทยแอม
11	บรรทุกขนถ่ายสินค้าเรือเดินต่างประเทศ
12	องค์การแปดเคอริ
13	บริษัทเคอะไลออนแพคแอนด์ออย
14	บริการขนส่งการบินไทย
15	องค์การแก้ว
16	บาจาแห่งประเทศไทย
17	อุตสาหกรรมพอกหนังแห่งประเทศไทย
18	พนักงานคอลเลกตา ประเทศไทย
19	องค์การเภสัชกรรม

ลำดับที่	ชื่อสหภาพแรงงาน
20	การเคหะแห่งชาติ
21	โรงพยาบาลแห่งประเทศไทย
22	คานเคินรอด และขนส่งการรถไฟแห่งประเทศไทย
23	นักบินการบินไทย
24	พนักงานองค์การเชื้อเพลิงหลักเมือง
25	ขนส่งทางน้ำแห่งประเทศไทย
26	ขนส่ง ร.ส.พ.

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่องปัญหาการร่วมเจรจาต่อรองของสหภาพแรงงานในกรุงเทพมหานคร

กรุณาส่งแบบสอบถามกลับคืนภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2523

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในวงเล็บ () หน้าข้อความที่ท่านต้องการ

1. สหภาพแรงงานของท่านเป็น

- () สหภาพแรงงานในกิจการรัฐวิสาหกิจ
- () สหภาพแรงงานในกิจการเอกชน

2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า ฝ่ายบริหารหรือนายจ้างมีความเข้าใจว่าสหภาพแรงงานของท่านเป็นอุปสรรคขัดขวางการบริหารงานหรือการดำเนินงานของกิจการ

- () เห็นด้วย
- () ไม่เห็นด้วย

เหตุผล: เพราะ.....

.....

.....

3. นอกจากการนัดหยุดงานจะเป็นอำนาจการต่อรองที่สำคัญอย่างหนึ่งของสหภาพแรงงานหรือของลูกจ้างแล้ว ฝ่ายสหภาพแรงงานหรือฝ่ายลูกจ้างยังมีสิ่งอื่นที่เป็นอำนาจการต่อรองอีกหรือไม่

- () ไม่มี
- () มี (โปรดระบุ โดยเรียงลำดับตามความสำคัญ)

1.....

.....

2.....

.....

3.....

.....

4.....

.....

4. วิธีที่ได้ผลมากที่สุดในการเพิ่มค่าจ้าง, ค่าครองชีพ สวัสดิการและประโยชน์อื่นคือ

- () ร้องขอต่อรัฐบาล
- () เปรียบเทียบค่าจ้างกับนายจ้าง
- () หยุดงานเพื่อให้ นายจ้างเพิ่มให้

เหตุผล: เพราะ.....

.....

.....

5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 ฉบับนี้ไม่เป็นธรรมต่อฝ่ายลูกจ้าง

- () เห็นด้วย
- () ไม่เห็นด้วย

เหตุผล: เพราะ.....

.....

.....

6. ในการเจรจาต่อรอง ฝ่ายนายจ้างหรือฝ่ายบริหารจะเจรจาด้วยความไม่จริงใจ

- () เห็นควย
() ไม่เห็นควย

เหตุผล: เพราะ.....

7. เจาหนาทที่ใกล้เคียงของกรมแรงงานมักช่วยเหลือและ เขาขวางฝ่ายนายจ้าง

- () เห็นควย
() ไม่เห็นควย

เหตุผล: เพราะ.....

8. ในการปฏิบัติงานเพื่อสหภาพแรงงานและ เพื่อลูกจ้างทั่วไปท่านเคยได้รับ

- () การชี้คขวางจากนายจ้างหรือจากฝ่ายบริหาร
() การสนับสนุนอย่างคี้จากนายจ้างหรือจากฝ่ายบริหาร

9. ในอดีตที่ผ่านมา การนัดหยุดงานทำให้นายจ้างยอมตามขอเรียกร้อง และในปัจจุบันท่านคิดว่า การนัดหยุดงานยังคงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ทำให้นายจ้างยอมตามขอเรียกร้องอยู่หรือไม่

() เชื่อว่าการนัดหยุดงานยังคงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ทำให้นายจ้างโอนอ่อนหรือยอมตามขอเรียกร้องของลูกจ้าง

() ไม่เชื่อว่าการนัดหยุดงานยังคงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ทำให้นายจ้างโอนอ่อนหรือยอมตามขอเรียกร้องของลูกจ้าง

เหตุผล: เพราะ.....

10. เจ้าหน้าที่ใกล้เคียงของกรมแรงงานไม่มีความรอบรู้และเข้าใจในปัญหาข้อพิพาทที่เกิดขึ้น
อย่างแท้จริง

- () เห็นด้วย
() ไม่เห็นด้วย

เหตุผล: เพราะ.....

11. นายจ้างมักจะกดดันแก๊งค์โดยการโยกย้ายงาน หรือไม่ขึ้นเงินเดือน หรือคอยจับผิดและพยายาม
หาทางไล่เจ้าหน้าที่สหภาพแรงงานหรือตัวแทนลูกจ้างออกจากงาน

- () เห็นด้วย
() ไม่เห็นด้วย

เหตุผล: เพราะ.....

ภาคผนวก ง

ศาลแรงงาน

ความหมายของศาลแรงงาน

ศาลแรงงานหมายถึงองค์กรที่เป็นกลางซึ่งรัฐเป็นผู้ตั้งขึ้น มีหน้าที่วินิจฉัยคดีลี้ขข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ คำตัดสินชี้ขาดของศาลแรงงานที่มีโทษหรือมีสภาพบังคับซึ่งคู่กรณีทั้งสองฝ่ายจะต้องปฏิบัติตาม

จากคำนิยามข้างต้นจะเป็นว่าศาลแรงงานนั้นก็คือ คนกลางที่ทำหน้าที่ตัดสินชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ในกระบวนการชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานเช่นเดียวกันกับบุคคล หรือคณะบุคคลที่ฝ่ายนายจ้าง และฝ่ายลูกจ้างร่วมกันแต่งตั้งให้เป็นผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน ตามระบบการชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานแบบสมัครใจหรือเช่นเดียวกันกับคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ และคณะบุคคลที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้แต่งตั้งตามระบบการชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานแบบบังคับนั่นเอง เพียงแต่มีชื่อเรียกแตกต่างกัน ซึ่งการเรียกชื่อคนกลางที่ทำหน้าที่ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานนั้นมีการเรียกชื่อกันหลายอย่าง เช่น ในประเทศไทยบุคคลหรือคณะบุคคลที่ทำหน้าที่ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานตามระบบการชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานแบบสมัครใจและตามระบบการชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานแบบบังคับสำหรับกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งมีชื่อเรียกว่าผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน และเรียกชื่อคณะบุคคลที่ทำหน้าที่ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานซึ่งตั้งขึ้นตามมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ว่า คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ และเรียกองค์กรซึ่งใช้อำนาจตุลาการชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานว่าศาลแรงงาน และในต่างประเทศ เช่นในประเทศออสเตรเลีย ซึ่งใช้ระบบการชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานแบบบังคับเรียกชื่อองค์กรที่ทำหน้าที่ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานว่าศาลชี้ขาดแห่งออสเตรเลีย (The Australian Commonwealth Court of Arbitration) ในประเทศสหรัฐอเมริกาเรียกชื่อองค์กรที่ทำหน้าที่ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานตามกฎหมาย The Railway Labor Act ว่าคณะกรรมการระงับข้อพิพาทแรงงานในกิจการรถไฟแห่งชาติ (National Railroad Adjustment Board) และในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองได้เรียกชื่อองค์กรที่ทำหน้าที่ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานว่าคณะกรรมการ

แรงงานในภาวะสงครามแห่งชาติ (National War Labor Board) เป็นต้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าศาลแรงงานคือองค์กรอย่างหนึ่งที่ทำหน้าที่ตัดสินชี้ขาดในกระบวนการชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน และกล่าวได้ว่าการดำเนินการเพื่อยุติข้อพิพาทแรงงานของศาลแรงงานเป็นการดำเนินการชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานอย่างหนึ่ง

ความเป็นมาของศาลแรงงานในประเทศไทย

หลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา สภาพบ้านเมืองในขณะนั้นมีความเป็นประชาธิปไตยอย่างเต็มที่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้เป็นผลทำให้กรรมกรเกิดความตื่นตัวทางการเมือง เกิดความสนใจต่อระบอบประชาธิปไตย มีการแสดงออกทั้งในด้านความคิด และการกระทำอย่างมากมาย ซึ่งในหลายครั้งหลายคราก็เป็นการแสดงออกที่เกินขอบเขตของประชาธิปไตย การแสดงออกของกรรมกรประการหนึ่งคือ การกล้าที่จะแสดงความไม่พอใจต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการทำงานให้นายจ้างใคร่บรู้อ เพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้ดีขึ้นและประกอบกับในระยะเวลานั้นสภาวะทางเศรษฐกิจได้บีบคั้นต่อการดำรงชีพของลูกจ้างกล่าวคือราคาเครื่องอุปโภคบริโภคสูงขึ้นอย่างมาก ทำให้รายได้อาจไม่พอกับค่าใช้จ่าย

จากความต้องการค่าจ้างที่สูงขึ้น และความต้องการที่จะกำจัดสภาพการทำงานที่ฝ่ายลูกจ้างไม่พอใจให้หมดไป ลูกจ้างโดยทั่วไปจึงมีการรวมตัวกันยื่นขอเรียกร้องเพื่อขอเปลี่ยนแปลงสภาพการจ้างของนายจ้าง

แต่เนื่องจากทั้งนายจ้างและลูกจ้างขาดประสบการณ์ทางด้านแรงงานสัมพันธ์ และขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนและระเบียบวิธีปฏิบัติในการดำเนินการรวมเจรจาต่อรองตามกฎหมายแรงงาน จึงทำให้ทั้งสองฝ่ายมักปฏิบัติไม่ถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมาย มีการละเมิดกฎหมายอยู่เสมอ อีกทั้งในขณะนั้นทั้งฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างต่างก็มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกัน กล่าวคือฝ่ายนายจ้างคิดว่าลูกจ้างเป็นแค่เพียงปัจจัยในการผลิตเท่านั้น การปกครองบังคับบัญชาตลอดจนการพิจารณาให้ค่าตอบแทนในการทำงานเป็นสิทธิของนายจ้างแต่เพียงฝ่ายเดียว และมีความเห็นอีกว่าลูกจ้างเป็นผู้เนรคุณ และจะมาทำลายธุรกิจให้พินาศ ข้างฝ่ายลูกจ้างนั้นเป็นฝ่ายที่ถูกนายจ้างกดขี่ข่มเหงมาเป็นเวลานาน ความเคียดแค้น

ได้สะสมทวีมากขึ้นเมื่อได้โอกาสจึงระบายความโกรธแค้นที่ได้สะสมไว้ต่อนายจ้างอย่างเต็มที่ ซึ่งจะเห็นว่าลูกจ้างในขณะนั้นมีความเห็นว่านายจ้างทั้งหลาย เป็นคนเลวไม่สมควรจะปฏิบัติต่อนายจ้างอย่างฉันทมิตร ดังนั้นจึงทำให้การรวมเจรจาต่อรองระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างดำเนินไปตามกลางบรรยากาศที่ก้าวร้าวต่อกันไม่มีความเห็นอกเห็นใจกัน ไม่คิดที่จะประนีประนอมกันไม่พยายามใช้เหตุผลเข้าเจรจากัน มีความจงใจที่จะละเมิดกฎหมาย และมีความจงใจที่จะให้เกิดการนัดหยุดงานขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การรวมเจรจาต่อรองระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างโดยทั่วไปต้องประสบกับความล้มเหลว มีการนัดหยุดงานเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก

เมื่อเกิดภาวะความปั่นป่วนทางแรงงานสัมพันธ์ มีกรณีพิพาทถึงขั้นนัดหยุดงานเกิดขึ้นในแทบทุกอุตสาหกรรมและแทบทุกท้องที่เช่นนี้ กรมแรงงานในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่และรับผิดชอบในการบริหารแรงงาน และรักษาความสงบสุขในอุตสาหกรรม ได้พยายามอย่างยิ่งที่จะระงับกรณีพิพาทเหล่านั้นแต่ปรากฏว่าการระงับข้อพิพาทแรงงานโดยกรมแรงงานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

เพื่อพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้การระงับข้อพิพาทแรงงานตามขั้นตอนของกฎหมายแรงงานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ปรากฏว่ามีสาเหตุสำคัญประการหนึ่งมาจากคูกรณีเกิดความไม่ไว้วางใจ มีความหวาดระแวงต่อกรมแรงงานและหมดความเชื่อถือต่อกรมแรงงาน ดังนั้นคูกรณีจึงมักไม่สนใจต่อคำแนะนำชี้แจงจากเจ้าหน้าที่กรมแรงงาน และไม่ให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่กรมแรงงานในการดำเนินการระงับข้อพิพาทแรงงาน สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ กฎหมายแรงงานมีความยุ่งยากซับซ้อนในการตีความ ทำให้ไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิด จึงทำให้คูกรณีปฏิบัติผิดขั้นตอนของกฎหมาย นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจากตัวบทบัญญัติของกฎหมายได้เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงาน กล่าวคือกฎหมายได้กำหนดระยะเวลาในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแรงงานไว้สั้นมาก พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงาน

ไม่สามารถดำเนินการใกล้เคียงให้สำเร็จได้ทันภายในเวลาดำหนด จึงทำให้การใกล้เคียงข้อพิพาทแรงงานของพนักงานประ นอมข้อพิพาทแรงงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

เมื่อสถานการณ์เป็นเช่นนี้ ปรากฏว่าได้มีบุคคล คณะบุคคลตลอดจนสถาบันต่าง ๆ ทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการ แรงงานสัมพันธ์ ได้มีแนวความคิดที่จะนำเอา ระบบศาลแรงงานมาใช้เพื่อให้การระงับข้อพิพาทแรงงานมีความสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งเหตุผลที่นำเอาศาลแรงงานมาใช้เพื่อระงับข้อพิพาทแรงงานสามารถสรุปได้ดังนี้คือ

1. คู่กรณีทั้งสองฝ่าย มีความเคารพยำเกรง และเชื่อฟังปฏิบัติตามคำตัดสินชี้ขาดของศาลทั้งนี้ก็เพราะว่าแต่เดิมนั้นคู่กรณีหรือบุคคลอื่น ๆ ทั่ว ๆ ไป ต่างก็มีความเชื่อว่าศาลเป็นสถาบันอันศักดิ์สิทธิ์ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรมและเป็นสถาบันสุดท้ายที่จะแสวงหาความยุติธรรมได้ จึงมีความเคารพยำเกรงต่อศาลและเห็นว่าคำตัดสินของศาล เป็นคำตัดสินที่ถูกต้องและยุติธรรม ซึ่งจะเป็ผลทำให้คู่กรณีปฏิบัติตามคำพิพากษาชี้ขาดด้วยความเต็มใจ

2. เพราะข้อพิพาทแรงงานเป็นข้อพิพาทที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวมีความแตกต่างจากข้อพิพาทอื่น ๆ โดยทั่วไป และลักษณะทั่วไปของข้อพิพาทแรงงานจะเป็นข้อพิพาทระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างอันเนื่องมาจากการทำงานร่วมกัน ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นเรื่องการแบ่งผลประโยชน์และเรื่องเกี่ยวกับสิทธิตามกฎหมายแรงงานและที่สำคัญที่สุดก็คือ หลังจากที่ศาลได้ตัดสินชี้ขาดไปแล้วคู่กรณีจะต้องกลับไปทำงานร่วมกันต่อไปอีก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีศาลแรงงานขึ้นโดยเฉพาะมีผู้พิพากษาสมทบซึ่งเป็นตัวแทนฝ่ายนายจ้าง และฝ่ายลูกจ้างมาร่วมกับผู้พิพากษาประจำที่มีความรู้ความเข้าใจในการพิพากษาคดีและมีความรอบรู้เกี่ยวกับเรื่องแรงงานสัมพันธ์เป็นอย่างดี ทำหน้าที่พิพากษาคัดสิน ซึ่งจะทำให้คำตัดสินนั้นมีความถูกต้องและเป็นธรรม ซึ่งจะเป็ผลทำให้คู่กรณีกลับไปทำงานร่วมกันได้ต่อไปอย่างมีความสุข

3. การนำเอาศาลแรงงานมาใช้ โดยเฉพาะกับคดีแรงงานนั้นทำให้สามารถคัดทอนชั้นตอนและพิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีไปได้บ้าง ทำให้สามารถดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีได้อย่างสะดวกรวดเร็วและมีความประหยัด ซึ่งเป็นผลทำให้สามารถยุติข้อพิพาทแรงงานได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ความสงบสุขในอุตสาหกรรมกลับคืนมาอีกครั้งหนึ่งอย่างรวดเร็ว

ด้วยเหตุที่ไ้มีแนวความคิดที่จะนำศาลแรงงานมาใช้ระงับข้อพิพาทแรงงานดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 จึงได้มีบทบัญญัติ ซึ่งเป็นการยินยอมให้มีการจัดตั้งศาลแรงงานขึ้น โดยรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้กล่าวถึงศาลแรงงานไว้ในมาตรา 212 วรรคหนึ่งว่า "ศาลปกครองและศาลในสาขาแรงงาน สาขาภาษีหรือสาขาสังคม จะตั้งขึ้นได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ"¹ และถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญจะยินยอมให้มีการจัดตั้งศาลแรงงานขึ้นได้ แต่รัฐบาลในขณะนั้นซึ่งมีนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ก็ได้ดำเนินการร่างพระราชบัญญัติเพื่อจัดตั้งศาลแรงงานขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2518 รัฐบาลภายใต้การนำของนายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรีก็ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ซึ่งในพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ฉบับนี้ ได้มีบทบัญญัติที่กล่าวถึงอำนาจศาลแรงงาน และองค์กรที่ทำหน้าที่แทนในระหว่างที่ศาลแรงงานยังมิได้จัดตั้งขึ้น จึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าจะต้องมีการจัดตั้งศาลแรงงานขึ้น แต่กระนั้นรัฐบาลก็ยังไม่ได้ทำการร่างพระราชบัญญัติเพื่อจัดตั้งศาลแรงงานขึ้น

¹ สมบัติ จำปาเงิน, รัฐธรรมนูญ รัฐบาลและรัฐสภาของเรา (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเคียนส์โตร์, 2520), หน้า 242.

จนกระทั่งต่อมาถึงรัฐบาลสมันนายชานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลจึงได้ให้กระทรวงยุติธรรมทำการร่างพระราชบัญญัติเพื่อจัดตั้งศาลแรงงานขึ้น เมื่อกระทรวงยุติธรรมได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงาน กระทรวงยุติธรรมจึงได้ทำการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งในรูปของไครภาคี คือประกอบไปด้วยตัวแทนของฝ่ายรัฐบาลตัวแทนของฝ่ายนายจ้างและตัวแทนของฝ่ายลูกจ้าง เพื่อทำหน้าที่ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงาน การดำเนินการร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานได้ดำเนินเรื่อยมา จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2520 ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานจึงได้แล้วเสร็จ

เมื่อจัดทำร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานเสร็จแล้ว กระทรวงยุติธรรมจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วได้เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงาน จึงได้ส่งร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานไปให้คณะกรรมการกฤษฎีกาทำการพิจารณา หลังจากที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานกลับไปยังคณะรัฐมนตรี จากนั้นคณะรัฐมนตรีจึงได้นำร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานเสนอสู่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ทำการประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานนี้ เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2521 ซึ่งที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการ ในวาระที่ 1 และได้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง¹ เพื่อทำการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานนี้ หลังจากที่คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานเสร็จแล้ว จึงได้เสนอสู่ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อทำการพิจารณาในวาระที่ 2 เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2522 และร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานนี้ได้ผ่านวาระที่ 3 ให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2522 โดยให้เรียกชื่อพระราชบัญญัตินี้ว่าพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงาน และวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 ซึ่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 นี้ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษานับพิเศษ เล่ม 96 ตอน 76 ลงวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2522 จึงทำให้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 นี้ เริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2522 เป็นต้นไป และหลังจากที่กฎหมายจัดตั้งศาลแรงงานได้มีผลใช้บังคับแล้วอีกประมาณ

¹ รายชื่อ คณะกรรมการวิสามัญอยู่ในภาคผนวก ข.

11 เดือน รัฐบาลจึงได้ออกพระราชกฤษฎีกาเปิดทำการศาลแรงงานกลาง ซึ่งเป็นผลให้ศาลแรงงานกลางสามารถเปิดทำการพิจารณาพิพากษาคดีได้ตั้งแต่วันที่ 23 เมษายน 2523 เป็นต้นไป

เมื่อนับระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 อันเป็นที่ให้นำเอาแนวความคิดเรื่องศาลแรงงาน มาปฏิบัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญจนถึงวันที่กฎหมายจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน เริ่มมีผลใช้บังคับนับเป็นเวลาประมาณ 5 ปี ซึ่งนับว่าเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมาก และเมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาในการร่างกฎหมายจัดตั้งศาลแรงงาน นับตั้งแต่กระทรวงยุติธรรมได้รับมอบหมายให้ทำการร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานจากรัฐบาลสมัยนายชานินทร ทรัพย์วิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี จนถึงวันที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงาน และวิธีพิจารณาคดีแรงงานเริ่มมีผลใช้บังคับ ซึ่งเป็นรัฐบาลสมัยพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี นับเป็นเวลาประมาณ 3 ปี ซึ่งนับว่าเป็นระยะเวลาที่ยาวนานเกินสมควร สำหรับสาเหตุที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงาน และวิธีพิจารณาคดีแรงงานนั้น มีสาเหตุมาจากคณะกรรมการที่ดำเนินการร่างพระราชบัญญัติไม่เคยมีเวลามาร่างกฎหมายทั้งนี้เพราะกรรมการส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีงานประจำเต็มมืออยู่แล้ว และเมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาตั้งแต่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงาน และวิธีพิจารณาคดีแรงงาน มีผลใช้บังคับในรัฐบาลสมัย พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรีจนถึงวันที่ศาลแรงงานกลางเปิดทำการพิจารณาพิพากษาคดีในรัฐบาลสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีนับเป็นเวลาประมาณ 11 เดือน ซึ่งนับเป็นเวลาที่ยาวนานเกินสมควร ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการเปิดทำการของศาลแรงงานกลางนั้น มีสาเหตุที่สำคัญ คือ ศาลแรงงานกลางไม่มีสถานที่ทำการ

เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงาน และวิธีพิจารณาคดีแรงงาน และสาเหตุที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการเปิดดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลแรงงานกลางดังที่กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นว่าปัญหาเหล่านี้มีสาเหตุที่ยังยากซับซ้อนมากนัก และสามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้อย่างแน่นอน ถ้ารัฐบาลมีความสนใจเอาใจใส่ต่อปัญหาแรงงาน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่ารัฐบาลมิได้ตระหนักถึงความสำคัญ และมีใฝ่ความสนใจเอาใจใส่ต่อปัญหาแรงงานเท่าที่ควร

หลักการของศาลแรงงาน

ในการดำเนินการ เพื่อยุติข้อพิพาทแรงงานของศาลแรงงานนั้น ศาลแรงงานได้ถือเอาการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแรงงานเป็นหลักการสำคัญในการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อให้คู่กรณีพิพาทสามารถตกลงกันได้เอง อันจะเป็นผลทำให้ทั้งสองฝ่ายสามารถกลับไปทำงานร่วมกันได้อย่างสันติใจ และมีความสุข นอกจากหลักการดังกล่าวแล้วการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ของศาลแรงงานยังได้ยึดหลักความ สะดวก ความรวดเร็ว ความเสมอภาค ความยุติธรรม และความประหยัดอีกด้วย

การที่ศาลแรงงานได้กำหนดเอาการไกล่เกลี่ย ความสะดวก ความรวดเร็ว ความเสมอภาค ความยุติธรรม และความประหยัดเป็นหลักในการดำเนินงาน ก็เพื่อมุ่งหวังประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. การไกล่เกลี่ย มีความมุ่งหวังที่จะให้คู่กรณีสามารถเจรจากันได้ในข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างฉันทมิตร เพราะการประนีประนอมตกลงกันได้เองนี้จะทำให้ความรู้สึกในเรื่องแพะชนะกัน ความรู้สึกเป็นศัตรู และความอาฆาตพยาบาทไม่เกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้คู่กรณีสามารถกลับไปทำงานร่วมกันได้อย่างปกติสุขตามเดิมอันเป็นผลทำให้เกิดความสงบสุขขึ้นในอุตสาหกรรม

2. ความสะดวกและความประหยัด มีความมุ่งหวังที่จะกระตุ้นหรือจูงใจให้คู่กรณีได้นำข้อพิพาทหรือข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นมาให้ศาลได้ตัดสิน เพื่อยุติข้อขัดแย้งนั้นให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้เพราะเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการความสะดวกสบายและไม่อยากเสียเงิน ดังนั้นการที่คู่กรณีได้รับความสะดวกสบาย และไม่ต้องเสียเงินในการดำเนินคดี ก็จะทำให้คู่กรณีมีความเต็มใจนำเอาข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นมาให้ศาลพิพากษาตัดสินเพื่อยุติข้อขัดแย้งนั้น และโดยเฉพาะสำหรับผู้ที่ต้องการฟ้องคดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ซึ่งหลักการประหยัดจะเป็นประโยชน์อย่างมากในกรณีเช่นนี้ เพราะจะทำให้ผู้ต้องการฟ้องคดีนั้นสามารถนำคดีมาฟ้องยังศาลแรงงานได้ ซึ่งจากการที่เมื่อเกิดความขัดแย้งแล้ว คู่กรณีได้นำเอาความขัดแย้งนั้นมาให้ศาลพิพากษาตัดสินก็จะทำให้ไม่เกิดการสะสมความขัดแย้ง เพราะถ้าหากเมื่อเกิดข้อขัดแย้งหรือกรณีพิพาทขึ้นแล้ว แต่คู่กรณีได้เก็บความขัดแย้งนั้นเอาไว้ไม่นำมาให้ศาลตัดสินเพื่อยุติข้อขัดแย้งนั้น เมื่อความขัดแย้งได้มีการสะสมมากขึ้นก็จะทำให้สภาพความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณีเสื่อมทรามลงและในที่สุดอาจเป็นผลทำให้เกิดการนัดหยุดงานหรือปิดงานขึ้น ซึ่งจะเป็นผลทำให้เกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจสังคมและความมั่นคงของประเทศ ดังนั้นการที่คู่กรณีได้นำเอาปัญหาขัดแย้งมาให้ศาลตัดสินจึงเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดสภาพความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณีเลวลงและป้องกันไม่ให้เกิดการนัดหยุดงานหรือปิดงานขึ้น

3. ความเสมอภาค ความเสมอภาคหมายถึงการให้โอกาสแก่ทุก ๆ คน อย่างเท่าเทียมกันกล่าวคือ ให้ทุกคนมีโอกาสนำเอาข้อพิพาทข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นมาให้ศาลพิจารณาพิพากษาเท่า ๆ กัน ดังนั้นจึงมีความมุ่งหวังที่จะให้มีการนำเอาข้อขัดแย้งหรือข้อพิพาทที่เกิดขึ้นมาให้ศาลพิพากษาคัดสินเช่นเดียวกันกับหลักการความสะดวก และความประหยัด

4. ความยุติธรรม คู่กรณีเมื่อนำข้อพิพาทมาให้ศาลตัดสิน ก็มุ่งหวังที่จะได้รับความยุติธรรมจากศาล จากการที่ศาลได้ทำการพิจารณาพิพากษาด้วยความเป็นธรรมนี้จะทำให้คู่กรณียอมรับในคำพิพากษาคัดสินและปฏิบัติตามคำพิพากษาคัดสินนั้นด้วยความเต็มใจไม่ละเมิดฝ่าฝืนคำพิพากษาคัดสิน อันเป็นผลทำให้ความขัดแย้งทั้งหลายหมดไป และทำให้คู่กรณีสามารถทำงานร่วมกันได้ต่อไปอย่างมีความสุข และนอกจากนี้การที่ศาลได้พิจารณาพิพากษาคัดด้วยความเป็นธรรมนี้ ยังทำให้คู่กรณีเกิดความเชื่อถือศรัทธาในการระงับข้อพิพาทแรงงานของศาล ซึ่งจะส่งผลทำให้คู่กรณีเกิดความต้องการที่จะนำเอาข้อพิพาทแรงงานที่เกิดขึ้นมาให้ศาลได้พิพากษาคัดสิน ซึ่งจะ เป็นผลทำให้ไม่เกิดการสะสมปัญหาขัดแย้ง และทำให้สามารถแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งได้ง่ายขึ้น

5. ความรวดเร็ว ตามหลักการนี้ก็เพื่อให้ข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้รับการระงับให้หมดไปโดยเร็ว เพราะว่าถ้ามการดำเนินการพิจารณาคดีเป็นไปอย่างชักช้าแล้ว อาจทำให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นบานปลายลุกลามใหญ่โต และมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะ เป็นผลทำให้เกิดความยุ่งยากในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้น และในบางครั้งอาจทำให้ไม่สามารถระงับความขัดแย้งนั้นได้โดยสันติวิธี เกิดการนัดหยุดงาน หรือปิดงานขึ้น ซึ่งจะ ทำให้เกิดความไม่สงบสุขในอุตสาหกรรม และเกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของชาติในที่สุด ดังนั้นการที่รีบระงับความขัดแย้งให้หมดสิ้นไปโดยเร็วจึงเป็นการป้องกันไม่ให้เป็นปัญหาคความขัดแย้งนั้น ลุกลามและมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะ ทำให้สะดวกและง่ายต่อการแก้ไขหา การที่สามารถระงับความขัดแย้งให้หมดไปได้อย่างรวดเร็ว นี้จะเป็นผลทำให้คู่กรณีได้กลับไปทำงานร่วมกันตามเดิมได้โดยเร็ว และยังเป็น การป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายอันเนื่องจากการนัดหยุดงานหรือปิดงาน ซึ่งจะ ส่งผลทำให้เกิดความสงบสุขในอุตสาหกรรม อันจะเป็นผลดีแก่เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของชาติในที่สุด

ผู้พิพากษาศาลแรงงาน

ผู้พิพากษาคือผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดี ในศาลแรงงานแบ่งผู้พิพากษา
ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ผู้พิพากษาประจำ
2. ผู้พิพากษาสมทบ

1. ผู้พิพากษาประจำ ผู้พิพากษาประจำคือ ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีประจำ
ศาลแรงงานครบเท่าที่ยังอยู่ในตำแหน่ง

ในการ แต่งตั้งผู้พิพากษาประจำนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้งจากข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตุลาการ ซึ่งข้าราชการตุลาการ
ที่จะได้รับพระราชทานพระมหากฎบัตรโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนั้นจะต้อง เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในปัญหา
แรงงานเป็นอย่างดี

สำหรับจำนวนผู้พิพากษาประจำของศาลแรงงานนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะ
เป็นผู้กำหนด ซึ่งหลักเกณฑ์ในการกำหนดจำนวนผู้พิพากษานั้นจะยึดเอาปริมาณคดีแรงงานเป็นเกณฑ์
กล่าวคือถ้าปรากฏว่ามีคดีแรงงานมาสู่ศาลมากก็จะกำหนดให้มีผู้พิพากษาประจำเป็นจำนวนมาก และ
ถ้าหากมีคดีแรงงานมาสู่ศาลจำนวนน้อยก็จะกำหนดจำนวนผู้พิพากษาประจำให้น้อย ในขณะที่ศาลแรง
งานยังไม่ได้เปิดดำเนินการนี้จึงยังไม่ทราบปริมาณคดีแรงงานที่แท้จริง ดังนั้นในการจะเปิดศาลแรง
งานกลางเป็นครั้งแรกจึงต้องใช้การคาดคะเนจำนวนคดีแรงงานที่จะมาสู่ศาลเพื่อกำหนดจำนวนผู้
พิพากษาประจำ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้กำหนดจำนวนผู้พิพากษาประจำของศาลแรง
งานกลางไว้จำนวน 10 คน ซึ่งในขณะนี้ได้ทำการแต่งตั้งเสร็จเรียบร้อยแล้ว และถ้าหากในภายหลัง
ปรากฏว่าคดีแรงงานมาสู่ศาลมีจำนวนมากขึ้นก็จะเพิ่มจำนวนผู้พิพากษาประจำให้มากขึ้นตามปริมาณคดี
แรงงานที่เพิ่มขึ้น

ในการ ปกครองบังคับบัญชาผู้พิพากษาของศาลแรงงานนี้ ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชา
จะต้อง เป็นผู้พิพากษาประจำ ซึ่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ.
2522 นี้ได้กำหนดตำแหน่งผู้บังคับบัญชาผู้พิพากษาในศาลแรงงานไว้ในมาตรา 13 ดังนี้คือ

ในศาลแรงงานกลางและศาลแรงงานภาค ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางและอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานภาคศาลละหนึ่งคน และให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง และรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานภาค ตามจำนวนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะได้อำหนดตามความจำเป็นของแต่ละศาล

ในศาลแรงงานจังหวัดให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแรงงานจังหวัดศาลละหนึ่งคน¹

จะเห็นว่าตำแหน่งผู้บังคับบัญชาสูงสุดของศาลแรงงานกลางและศาลแรงงานภาค คืออธิบดีผู้พิพากษา ส่วนศาลแรงงานจังหวัดนั้นผู้บังคับบัญชาสูงสุดมีตำแหน่งเป็นเพียงหัวหน้าศาลเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าในจำนวนศาลแรงงานทั้งสามศาลนี้ ศาลแรงงานจังหวัดมีฐานะต่ำสุด

ดังได้กล่าวไว้แล้วว่าในขณะนี้จะเปิดดำเนินการ เพียงศาลเดียว คือศาลแรงงานกลาง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไคทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้นายจรัส เหมะจารุ เป็นอธิบดีผู้พิพากษาและให้นายวิศิษฐ์ ติมานนท์ เป็นรองอธิบดีผู้พิพากษา และนับเป็นอธิบดีผู้พิพากษาและรองอธิบดีผู้พิพากษาของศาลแรงงานคนแรกของประเทศไทย

2. ผู้พิพากษาสมทบ ผู้พิพากษาสมทบนั้นเป็นตัวแทนจากฝ่ายนายจ้างและจากฝ่ายลูกจ้างที่ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาสมทบร่วมทำการพิจารณาพิพากษาคดีแรงงานกับผู้พิพากษาประจำ ซึ่งขั้นตอนการแต่งตั้งผู้พิพากษาสมทบมีดังนี้

กรมแรงงานซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำรายชื่อตัวแทนของฝ่ายนายจ้างและตัวแทนของฝ่ายลูกจ้างจะจัดทำบัญชีรายชื่อตัวแทนของฝ่ายนายจ้างและของฝ่ายลูกจ้าง ในการจัดทำบัญชีรายชื่อตัวแทนของฝ่ายลูกจ้างและของฝ่ายนายจ้างนี้จะทำโดยให้ฝ่ายนายจ้าง และฝ่ายลูกจ้างทำการคัดเลือกผู้แทนของฝ่ายตัวแทนออกกรมแรงงาน ซึ่งวิธีการคัดเลือกนั้นจะกระทำโดยวิธีให้สมาคม

¹ เสถียร วิชัยลักษณ์ และสืบบวงศ์ วิชัยลักษณ์, พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์นิติเวช, 2522), หน้า 4.

นายจ้าง และสหภาพแรงงาน ซึ่งจดทะเบียนที่ตั้งสำนักงานอยู่ในเขตศาลแรงงานที่ต้องการตั้งผู้พิพากษาสมทบ มาทำการลงคะแนนเสียงเลือกตัวแทนของฝ่ายตัว เพื่อเข้าไปเป็นผู้พิพากษาสมทบ แต่ปรากฏว่าในเขตศาลแรงงานนั้น ไม่มีสมาคมนายจ้างหรือสหภาพแรงงานตั้งสำนักงานอยู่ กรมแรงงานจะเป็นผู้ทำการเลือกตัวแทนของฝ่ายนายจ้างหรือของฝ่ายลูกจ้างแทน ซึ่งในการคัดเลือกผู้แทนของฝ่ายนายจ้างและของฝ่ายลูกจ้างนี้ ฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างจะเลือกบุคคลใดจากอาชีพใดก็ได้ แต่บุคคลนั้นจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้¹

1. มีสัญชาติไทย
2. บรรลุนิติภาวะ
3. มีภูมิลำเนาหรือสถานที่ทำงานอยู่ในเขตศาลแรงงานนั้น
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดหุ้โทษ
6. เป็นผู้มีชื่อเสียงในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
7. ไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน หรือกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี หรือพ้นเวลาที่ศาลได้กำหนดในการรอกการลงโทษแล้ว
8. ไม่เป็นข้าราชการการเมือง กรรมการพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง สมาชิกสภาหรือสมาชิก สภากรุงเทพมหานครหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้ง หรือ ทนายความ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

เมื่อกรมแรงงานรวบรวมรายชื่อตัวแทนได้แล้วก็นำบัญชีรายชื่อนั้นเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมนำรายชื่อนั้นขึ้นทูลเกล้าถวาย เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาสมทบ ซึ่งก่อนที่ผู้ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาโปรดเกล้าแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาสมทบจะเข้าดำรงตำแหน่งจะต้องทำการปฏิญาณตนเสียก่อน โดยทำการปฏิญาณตนต่อผู้บังคับบัญชาสูงสุดในศาลแรงงานที่ตนจะเข้าสังกัด กล่าวคือเมื่อจะเข้าดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบของศาลแรงงานกลางก็ต้องปฏิญาณตนต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง หรือเมื่อจะเข้าดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบของศาลแรงงานภาคก็ต้องปฏิญาณตนต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานภาคหรือเมื่อจะเข้าดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบของศาลแรงงานจังหวัด ก็จะต้องปฏิญาณตนต่อผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแรงงานจังหวัด ในการปฏิญาณตนนี้ผู้พิพากษาสมทบจะต้องปฏิญาณว่า "จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม โดยไม่ผูกพันตนว่าเป็นฝ่ายนายจ้างหรือฝ่ายลูกจ้างและรักษาความลับในราชการ" ¹ และเมื่อได้เข้ารับตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาสมทบโดยสมบูรณ์แล้วจะมีฐานะ "เป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญา" ² และในระหว่างปฏิบัติหน้าที่จะต้องประพฤติปฏิบัติตนเช่นเดียวกับผู้พิพากษาประจำ

สำหรับจำนวนผู้พิพากษาสมทบนี้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลและวิธีพิจารณาคดีแรงงานได้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดจำนวนผู้พิพากษาสมทบได้ตามความจำเป็น โดยมีเงื่อนไขว่าจำนวนผู้พิพากษาสมทบจากฝ่ายนายจ้างกับผู้พิพากษาสมทบจากฝ่ายลูกจ้างต้องมีจำนวนเท่ากัน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้กำหนดจำนวนผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนายจ้าง และผู้พิพากษาสมทบฝ่ายลูกจ้างของศาลแรงงานกลางไว้ฝ่ายละ 20 คน ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วศาลแรงงานกลางจะมีผู้พิพากษาสมทบทั้งหมดจำนวน 40 คน

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 6.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 7.

จากจำนวนผู้พิพากษาสมทบดังกล่าวจะเห็นว่า มีจำนวนรวมมากกว่าผู้พิพากษาประจำถึง 4 เท่า ซึ่งสาเหตุที่มีผู้พิพากษาสมทบมากกว่าผู้พิพากษาประจำนั้นก็ เพราะว่าผู้พิพากษาประจำนั้นเป็นข้าราชการประจำของศาลแรงงานปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่ศาลแรงงานตลอดวันเป็นประจำ ส่วนผู้พิพากษาสมทบนั้นเป็นผู้ที่มีอาชีพอื่นอยู่แล้ว จึงไม่ค่อยมีเวลามาทำงานที่ศาลแรงงานได้ตลอดวันเหมือนผู้พิพากษาประจำ จึงจำเป็นต้องมีผู้พิพากษาสมทบมากกว่าผู้พิพากษาประจำ

สำหรับผู้พิพากษาสมทบของศาลแรงงานภาคและศาลแรงงานจังหวัด ในขณะนี้ยังไม่ได้มีการกำหนดจำนวนว่าจะให้มีผู้พิพากษาสมทบศาลละกี่คน ซึ่งสาเหตุที่ไม่มีการกำหนดจำนวนผู้พิพากษาสมทบของศาลแรงงานภาค และของศาลแรงงานจังหวัดก็ เพราะว่าในขณะนี้ จะเปิดดำเนินการเฉพาะศาลแรงงานกลางเพียงศาลเดียว ส่วนศาลแรงงานภาคและศาลแรงงานจังหวัดจะยังไม่เปิดดำเนินการ จึงยังไม่มีการกำหนดจำนวนผู้พิพากษาสมทบของศาลแรงงานภาคและศาลแรงงานจังหวัด

ในการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบนี้ ผู้พิพากษาสมทบจะอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี เมื่อดำรงตำแหน่งครบสองปีแล้วจะต้องพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ แต่อย่างไรก็ตามผู้พิพากษาสมทบที่ออกจากตำแหน่งเมื่อครบวาระนั้นอาจได้รับพระราชทานพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่ออีกวาระหนึ่งก็ได้

ในการพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ นอกจากจะพ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากออกตามวาระแล้ว ผู้พิพากษาสมทบบังคับพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ไล่ออกจากการเป็นผู้พิพากษาสมทบ
2. ตาย
3. ขาดคุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบ
4. ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายถึงสองครั้งติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
5. ถูกจำคุกโดยคำสั่งหรือคำพิพากษาถึงที่สุดของศาล
6. หุจริตต่อหน้าที่
7. ขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาอันชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

- 8. ประพจน์ชั่วอย่างร้ายแรง
- 9. รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา ทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ราชการ
- 10. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาท เลินเล่อ ทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่

ราชการ

11. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเห็นสมควรให้ออกเนื่องจากสาเหตุเป็นผู้มีมลทินหรือมีความมัวหมองจนไม่อาจให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการต่อไปได้ หรือเป็นผู้มีความบกพร่องต่อหน้าที่หรือหย่อนความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเป็นผู้มีความประพฤติอันไม่สมควรจนไม่อาจให้เป็นข้าราชการตุลาการต่อไปได้ หรือเป็นผู้ที่เจ็บป่วยจนไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้โดยสม่ำเสมอ

การพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบนี้ ถ้าเป็นการพ้นจากตำแหน่งด้วยสาเหตุดังกล่าวข้างต้น ยกเว้นการออกตามวาระ ตาย ลาออกจากการเป็นผู้พิพากษาสมทบ และถูกจำคุกโดยคำสั่งหรือคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลแล้ว จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตุลาการเสียก่อน

สำหรับหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบที่จะต้องปฏิบัติในขณะที่ดำรงตำแหน่งอยู่นี้ กฎหมายได้กำหนดหน้าที่ไว้ดังนี้

1. ผู้พิพากษาสมทบมีหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีร่วมกับผู้พิพากษาประจำ ในการพิจารณาคดีผู้พิพากษาสมทบนั้น เมื่อได้ทำการพิจารณาคดีใดจะต้องทำการพิจารณาคดีนั้นให้แล้วเสร็จจะทำการครั้ง ๆ กลาง ๆ ไม่ได้ ถึงแม้ว่าผู้พิพากษาสมทบผู้นั้นได้ถึงกำหนดต้องออกตามวาระ ผู้พิพากษาสมทบนั้นก็ยังต้องพิจารณาคดีนั้นต่อไปให้เสร็จแต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 60 วัน นับแต่วันครบกำหนดออกตามวาระ อย่างไรก็ตามผู้พิพากษาสมทบสามารถหยุดทำการพิจารณาคดีที่กำลังพิจารณาอยู่ได้เมื่อมีเหตุดังต่อไปนี้

- ก. ป่วยจนไม่สามารถทำการพิจารณาคดีต่อไปได้
- ข. มีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถทำการพิจารณาคดีต่อไปได้
- ค. ผู้พิพากษาสมทบผู้นั้นได้ทำการพิจารณาคดีที่ค้างอยู่ต่อไปจนครบ 60 วัน แล้ว

โดยนับตั้งแต่วันที่ครบกำหนดต้องออกตามวาระ

2. ต้องเข้ารับการอบรมในเรื่องเกี่ยวกับศาลแรงงาน อำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ และระเบียบที่เกี่ยวข้องตลอดจนการดำรงตนในฐานะเป็นผู้พิพากษาสมทบตามระเบียบการอบรมที่

กระทรวงยุติธรรมกำหนด¹

อันนี้ผู้พิพากษาสมทบนี้ไม่มีเงินเดือนประจำเหมือนกับผู้พิพากษาประจำ คงได้แต่เพียง "ค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา"²

สังกัดศาลแรงงาน

ศาลแรงงานที่ตั้งขึ้นมาเป็นหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงยุติธรรมแต่ว่ามีรัฐมนตรีว่าการกระทรวง มาใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานขึ้นมาถึงสองคน คือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ดังนั้นจึงมีกระทรวงสองกระทรวงมาดำเนินการศาลแรงงานร่วมกัน

ในการมาดำเนินการร่วมกันนี้ กฎหมายจัดตั้งศาลได้กำหนดให้แต่ละกระทรวงดำเนินการอย่างอิสระไม่ขึ้นต่อกัน ไม่มีใครมีอำนาจสั่งการใครได้ซึ่งกฎหมายได้กำหนดถึงอำนาจหน้าที่ของแต่ละกระทรวงไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดให้กระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่ด้านจัดหาผู้พิพากษาสมทบแต่เพียงอย่างเดียว ส่วนการดำเนินการอื่น ๆ ในศาลแรงงานเป็นหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรม

จากการที่กฎหมายจัดตั้งศาลแรงงานได้กำหนดให้สองกระทรวงร่วมกันดำเนินงานเรื่อง การประสานงานระหว่างกระทรวงทั้งสองจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะถ้ากระทรวงทั้งสองขาดการประสานงานกันแล้วก็จะทำให้การดำเนินงานของศาลแรงงานไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

ขอบเขตอำนาจศาลแรงงาน

ในขณะที่ศาลแรงงานที่จะจัดตั้งขึ้นได้ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงานนี้มีเพียงสองศาลเท่านั้นคือศาลแรงงานกลาง และศาลแรงงานภาคแต่ที่จะเปิดดำเนินการ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 7.

เพียงศาลเดียว คือศาลแรงงานกลาง ส่วนศาลแรงงานภาคจะยังไม่เปิดดำเนินการ ซึ่งจะเปิดศาล
แรงงานภาคก็ต่อเมื่อในต่างจังหวัดมีคดีแรงงานเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ส่วนศาลแรงงานจังหวัดนั้น
พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงานนี้เพียงแต่กล่าวถึงไว้เท่านั้นมิได้ให้จัดตั้งขึ้น
ดังนั้นถ้าจะจัดตั้งศาลแรงงานจังหวัดขึ้นก็จะต้องออกเป็นพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานจังหวัดขึ้นอีก
ฉบับหนึ่ง สำหรับขอบเขตอำนาจศาลแรงงานจำแนกได้ดังนี้

1. ศาลแรงงานกลาง ศาลแรงงานกลางนี้กฎหมายกำหนดให้ตั้งขึ้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ดังนั้นศาลแรงงานกลางจึงมีขอบเขตอำนาจศาลที่ทุกท้องที่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร และนอกจากนี้
ยังมีขอบเขตอำนาจศาลครอบคลุมถึงจังหวัดอื่น ๆ อีก ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. จังหวัดสมุทรปราการ
2. จังหวัดสมุทรสาคร
3. จังหวัดนครปฐม
4. จังหวัดนนทบุรี
5. จังหวัดปทุมธานี

เมื่อนับรวมจังหวัดทั้งหมดแล้วจะเห็นว่าศาลแรงงานกลางมีเขตอำนาจศาลทั้งหมดหก
จังหวัด ซึ่งล้วนแต่เป็นจังหวัดในภาคกลางทั้งสิ้น และจังหวัดเหล่านี้ล้วนเป็นที่ตั้งของโรงงาน
อุตสาหกรรมขนาดใหญ่มีลูกจ้างจำนวนมาก และมีข้อพิพาทแรงงานเกิดขึ้นอยู่เสมอและมีจำนวนมาก
จึงนับว่าเป็นการเหมาะสมที่กำหนดขอบเขตอำนาจศาลแรงงานกลางไว้ดังกล่าว

2. ศาลแรงงานภาค ศาลแรงงานภาคนี้ในขณะนี้จะยังไม่จัดตั้งขึ้น จะจัดตั้งขึ้นเมื่อปร
กฏว่าในต่างจังหวัดมีคดีแรงงานเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งการจะเปิดศาลแรงงานภาคนั้นกระทำ
โดยรัฐบาลออกเป็นพระราชกฤษฎีกาซึ่งในพระราชกฤษฎีกาจะต้องระบุถึงที่ตั้งของศาลแรงงานภาค
ว่าจะตั้งที่จังหวัดใด และจะต้องระบุถึงขอบเขตอำนาจศาลไว้ควรวางจะให้ครอบคลุมจังหวัดใดบ้าง
ในขณะนี้เมื่อยังไม่มีควมจำเป็นต้องตั้งศาลแรงงานภาคขึ้น ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและ
วิธีพิจารณาคดีแรงงานจึงไม่ใคร่ระบุถึงสถานที่ตั้งศาลแรงงานภาค และขอบเขตอำนาจศาลแรงงาน
ภาคเอาไว้

3. ศาลแรงงานจังหวัด ศาลแรงงานจังหวัดนี้ในขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายให้จัดตั้งขึ้น ซึ่งในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงานฉบับนี้ได้แต่เพียงกล่าวถึงเท่านั้นมิได้ให้จัดตั้งขึ้น ดังนั้นถ้าหากรัฐบาลจะจัดตั้งศาลแรงงานจังหวัดขึ้นเมื่อใด รัฐบาลจะต้องออกเป็นพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานจังหวัดขึ้น ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้จะต้องระบุไว้ด้วยว่าจะตั้งศาลแรงงานจังหวัดในจังหวัดใด และมีเขตอำนาจศาลครอบคลุมท้องที่ใดบ้างสำหรับหลักเกณฑ์ที่เรพิจารณาว่าจะให้มีศาลแรงงานจังหวัดหรือไม่นั้นได้ดูปริมาณคดีแรงงานที่เกิดขึ้นในต่างจังหวัดเป็นเกณฑ์ กล่าวคือในจังหวัดใดมีข้อพิพาทแรงงานหรือมีคดีแรงงานเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก และเกิดขึ้นอยู่เป็นประจำแทบทั้งปี ก็จะต้องตั้งศาลแรงงานจังหวัดขึ้นที่จังหวัดนั้น

เนื่องจากว่าในขณะนี้จะเปิดศาลแรงงานกลางเพียงแห่งเดียวดังนั้นขอเขตอำนาจศาลแรงงานกลางจึงขยายออกไป กล่าวคือศาลแรงงานกลางจะมีขอเขตอำนาจศาลครอบคลุมทั่วทุกจังหวัดในประเทศไทย ดังนั้นเมื่อเกิดข้อพิพาทแรงงานขึ้นไม่ว่าจะเกิดในจังหวัดใด ก็จะต้องยื่นฟ้องต่อศาลแรงงานกลาง แต่ถาหากเปิดศาลแรงงานภาคครบแล้วขอเขตอำนาจศาลแรงงานกลางก็จะลดลงเหลือเพียง 6 จังหวัด ตามที่ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน

การยื่นฟ้องคดีต่อศาลแรงงาน

1. ศาลแรงงานที่รับฟ้องคดี ในการยื่นฟ้องคดีแรงงานต่อศาลแรงงานนั้น มีหลักเกณฑ์อยู่ว่าคดีแรงงานที่เกิดขึ้นในเขตอำนาจศาลแรงงานใดก็ให้ยื่นฟ้องต่อศาลแรงงานนั้น ทั้งนี้โดยถือเอาสถานที่ทำงานของฝ่ายลูกจ้างเป็นสถานที่เกิดคดี อย่างไรก็ตามเพื่อความสะดวกของโจทก์ในการดำเนินคดี โจทก์สามารถยื่นฟ้องต่อศาลแรงงานที่โจทก์มีภูมิลำเนาอยู่ได้ โดยโจทก์ต้องยื่นคำขอซึ่งชี้แจงเหตุผลให้ศาลแรงงานทราบว่า จะเป็นการสะดวกแก่โจทก์ในการที่โจทก์ยื่นฟ้องต่อศาลแรงงานที่โจทก์มีภูมิลำเนาอยู่ ในการยื่นคำขอนี้โจทก์จะต้องยื่นต่อศาลแรงงานที่มีคดีเกิดขึ้น และนอกจากนี้หลังจากที่คู่กรณีได้ยื่นฟ้องคดีไปแล้วคู่กรณียังสามารถขอโอนคดีแรงงานไปให้ศาลแรงงานอื่นพิจารณาตัดสินได้ เช่น ขอโอนคดีจากศาลแรงงานกลางไปให้ศาลแรงงานภาคตัดสิน เป็นต้น ในการขอโอนคดีนี้จะต้องเป็นความต้องการของคู่กรณีทั้งสองฝ่าย จะเป็นความต้องการของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียวไม่ได้สำหรับวิธีการขอโอนคดีแรงงานนี้คู่กรณีจะต้องยื่นคำร้องขอโอนคดีต่อศาลแรงงาน

ที่รับฟ้องคดีไว้ ซึ่งคำร้องขอโอนคดีนั้นจะต้องชี้แจงเหตุผลความจำเป็นต่าง ๆ ในการขอโอนคดี และจะต้องยื่นคำร้องขอโอนคดีก่อนที่ศาลแรงงานจะมีคำพิพากษา แต่ทั้งนี้ศาลแรงงานที่จะรับโอนคดีจะต้องยอมรับโอนคดีเสียก่อนจึงจะโอนคดีได้ และในเรื่องของการยินยอมรับโอนคดีของศาลแรงงานที่จะรับโอนคดีนี้ ถ้าหากเกิดปัญหาว่าศาลแรงงานที่จะรับโอนคดีไม่ยอมรับโอน ศาลแรงงานที่จะโอนคดีจะต้องส่งเรื่องชี้แจงนี้ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางเป็นผู้ตัดสินว่าจะให้ศาลแรงงานใดเป็นผู้ทำการพิจารณาพิพากษาคดี คำตัดสินของอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางนี้ถือเป็นที่สุดจะอุทธรณ์ต่อไปไม่ได้

ในเรื่องการโอนคดีนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรม กล่าวคือกฎหมายได้บัญญัติว่าเมื่อมีปัญหาศาลแรงงานไม่ยอมรับโอนคดี ให้ศาลแรงงานที่จะโอนคดีส่งปัญหาไปให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางตัดสิน ซึ่งความไม่เป็นธรรมของกรณีนี้อยู่ที่ว่าในกรณีที่ศาลแรงงานกลางต้องการโอนคดีไปให้ศาลแรงงานภาคหรือศาลแรงงานจังหวัด แต่ศาลแรงงานภาคหรือศาลแรงงานจังหวัดไม่ยอมรับโอนคดีแล้วมาให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง ซึ่งเป็นศาลแรงงานที่ต้องการโอนคดีทำหน้าที่ตัดสินชี้ขาด จึงเป็นการไม่ยุติธรรมแก่ศาลแรงงานภาคหรือศาลแรงงานจังหวัดซึ่งเป็นศาลที่ไม่ยอมรับโอนคดี และนอกจากนี้คำชี้ขาดของอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง ถือเป็นที่สุดจะอุทธรณ์ต่อไปอีกไม่ได้ ซึ่งเป็นการแสดงถึงความไม่เป็นธรรมมากยิ่งขึ้นในการพิจารณาชี้ขาดปัญหาการโอนคดีแรงงานอันเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างศาลแรงงานนี้ เพื่อความยุติธรรมต่อศาลแรงงานอื่นแล้วการพิจารณาชี้ขาดควรให้บุคคลอื่นมาเป็นผู้ชี้ขาด ไม่ควรให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางมาทำหน้าที่ชี้ขาด บุคคลที่ควรทำหน้าที่ตัดสินชี้ขาดในปัญหาการโอนคดีแรงงานตลอดจนปัญหาอื่น ๆ อันเป็นปัญหาขัดแย้งระหว่างศาลแรงงานด้วยกันแล้ว ควรเป็นบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งที่สูงกว่าอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง เช่น ประธานศาลฎีกาหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นต้น

อนึ่งเนื่องจากในขณะนี้ศาลแรงงานกลางเพียงศาลเดียวที่เปิดดำเนินการ ซึ่งในกรณีเช่นนี้กฎหมายได้กำหนดให้ศาลแรงงานกลางมีขอบเขตอำนาจศาลทั่วประเทศ ดังนั้นไม่ว่าคดีแรงงานจะเกิดขึ้นในท้องที่ใด ผู้ต้องการฟ้องคดีจะต้องฟ้องคดีต่อศาลแรงงานกลางเพียงแห่งเดียว เมื่อเป็นเช่นนี้ปัญหาขัดแย้งในการโอนคดีแรงงานระหว่างศาลแรงงานจะไม่มีเกิดขึ้น อย่างไรก็ตามในกรณีที่คดีแรงงานได้เกิดขึ้นในต่างจังหวัด ผู้ยื่นฟ้องคดีก็ไม่จำเป็นต้องมายื่นฟ้องคดี ณ ที่ทำการศาลแรงงานกลางที่กรุงเทพฯ

โดยยื่นฟ้องคดีสามารถยื่นฟ้องคดีได้ศาลจังหวัด เมื่อศาลจังหวัดได้รับฟ้องคดีแล้วก็จะแจ้งมายังศาล
แรงงานกลาง ซึ่งหลังจากที่ศาลแรงงานกลางได้รับฟ้องคดีแล้วก็จะส่งคณะผู้พิพากษาไปทำการพิจารณา
พิพากษา ณ ที่ศาลจังหวัดที่รับฟ้องคดี ซึ่งวิธีการส่งคณะผู้พิพากษาออกไปทำการพิจารณาพิพากษาคดีที่ศาล
จังหวัดที่รับฟ้องคดีนั้นนับว่าเป็นการอำนวยความสะดวก และทำให้เกิดการประหยัดแก่คู่กรณี

2. วิธีการยื่นฟ้องคดีแรงงาน วิธีการยื่นฟ้องคดีในศาลแรงงานของโจทก์มีอยู่สองวิธีด้วยกันคือ วิธีแรกโจทก์ทำเป็นหนังสือยื่นฟ้องต่อศาลแรงงาน และวิธีที่สองโจทก์เป็นผู้กล่าวฟ้องคดีต่อหน้า
ศาลควยวาจา ในกรณีที่โจทก์ใช้วิธีการกล่าวฟ้องควยวาจา ศาลแรงงานจะเป็นผู้บันทึกคำกล่าวฟ้องของ
โจทก์และในการบันทึกคำกล่าวฟ้องนี้ศาลแรงงาน อาจทำการซักถามผู้กล่าวฟ้องในปัญหาข้อเท็จจริง
บางประการเพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดี หลังจากศาลแรงงานได้บันทึกคำฟ้องเสร็จ
แล้วศาลแรงงานจะอ่านคำฟ้องที่บันทึกนั้นให้ผู้กล่าวฟ้องฟัง ซึ่งผู้กล่าวฟ้องเมื่อได้ฟังศาลแรงงานอ่านบันทึกคำ
กล่าวฟ้องแล้วเห็นว่าถูกต้องก็จะต้องลงลายมือชื่อไว้ที่บันทึกคำกล่าวฟ้องนั้น

ในการยื่นฟ้องนี้ถ้าโจทก์เป็นสมาชิกสหภาพแรงงานหรือเป็นสมาชิกของสมาคมนายจ้าง และ
ไม่ประสงค์จะทำการยื่นฟ้องหรือดำเนินคดีด้วยตนเองก็สามารถให้สหภาพแรงงานหรือสมาคมนายจ้าง
ดำเนินการแทนได้ และในกรณีที่โจทก์มิได้เป็นสมาชิกสหภาพแรงงานหรือมิได้เป็นสมาชิกของสมาคม
นายจ้างและไม่ประสงค์จะทำการยื่นฟ้องหรือดำเนินคดีด้วยตนเองก็สามารถให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ
ดำเนินคดีตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานหรือกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ดำเนินการแทนได้

อนึ่งในกรณีที่มีโจทก์ร่วมกันหลายคน ศาลแรงงานอาจสั่งให้โจทก์เหล่านั้น ทำการตั้งตัว
แทนซึ่งตัวแทนนี้อาจเป็นบุคคลคนเดียวหรือเป็นคณะบุคคลก็ได้ขึ้นคำเนิการยื่นฟ้องคดีคือศาลแรงงาน
แทนโจทก์เหล่านั้น สำหรับวิธีการแต่งตั้งตัวแทนในกรณีนี้จะต้องทำตามวิธีที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงาน
กลางกำหนด

เมื่อพิจารณาการยื่นฟ้องคดีแรงงาน จะเห็นว่ากรณีที่ศาลแรงงานอนุญาตให้โจทก์กล่าว
ฟ้องควยวาจาได้นี้ก็เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่โจทก์ที่เขียนหนังสือไม่เป็น และยังเป็นการประหยัดแก่
โจทก์ที่ไม่ต้องเสียเงินจ้างทนายความมาช่วยเขียนคำฟ้อง และการที่ศาลแรงงานอนุญาตให้โจทก์
สามารถให้ผู้ยื่นฟ้องและดำเนินคดีแทนได้นี้ก็เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่โจทก์

3. คดีแรงงานที่นำฟ้องต่อศาลแรงงาน คดีแรงงานหรือข้อพิพาทแรงงานที่จะนำฟ้องศาลแรงงานไต่กัน จะต้องเป็นข้อพิพาทแรงงานที่ไต่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงานเท่านั้นซึ่งไต่แก้คดีดังต่อไปนี้¹

1. คดีพิพาทเกี่ยวกับควยสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงาน หรือตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง
2. คดีพิพาทเกี่ยวกับควยสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายว่าควยการคุ้มครองแรงงาน หรือกฎหมายว่าควยแรงงานสัมพันธ์
3. กรณีที่จะต้องใช้สิทธิทางศาลตามกฎหมายว่าควยการคุ้มครองแรงงานหรือกฎหมายว่าควยแรงงานสัมพันธ์
4. คดีอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าควยการคุ้มครองแรงงาน หรือของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ หรือรัฐมนตรีตามกฎหมายว่าควยแรงงานสัมพันธ์
5. คดีอันเกิดแต่มูลละเมิดระหว่างนายจ้างและลูกจ้างสืบเนื่องจากข้อพิพาทแรงงานหรือเกี่ยวกับการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงาน
6. ข้อพิพาทแรงงานที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยขอให้ศาลแรงงานชี้ขาดตามกฎหมายว่าควยแรงงานสัมพันธ์

จากคดีที่ตองนำฟ้องที่ศาลแรงงานดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าศาลแรงงานนี้มีอำนาจพิจารณาคดีแรงงานตามที่ได้ระบุไว้ในกฎหมายคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายแรงงานสัมพันธ์อีกควย

ซึ่งตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ได้ให้อำนาจศาลแรงงานพิจารณาคดีแรงงานดังต่อไปนี้

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2 - 3.

1. คดีที่คณะกรรมการลูกจ้าง สหภาพแรงงานหรือลูกจ้าง ขอให้พิจารณาวินิจฉัย การกระทำของนายจ้างว่าเป็นการกระทำอันไม่เป็นธรรมหรือไม่ หรือทำให้ลูกจ้างได้รับความเดือด รอนเกินสมควรหรือไม่

2. คดีที่นายจ้างร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้คณะกรรมการลูกจ้างทั้งคณะ หรือกรรมการ คนใดคนหนึ่ง พ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการลูกจ้าง เนื่องจากคณะบุคคลหรือบุคคลดังกล่าวมีความ ประพฤติดังต่อไปนี้¹

ก. ไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะกรรมการลูกจ้างโดยสุจริต เช่น เรียกจ่ายเงิน จากลูกจ้างโดยอ้างว่าจะช่วยเหลือในการพิจารณาคำร้องทุกข์ให้ เป็นต้น

ข. กระทำการอันไม่สมควรอันเป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน เช่น พกระเบิดร้ายแรงเข้าไปในสถานที่ทำงาน เป็นต้น

ค. เปิดเผยความลับของนายจ้างเกี่ยวกับการประกอบกิจการโดยไม่มีเหตุอัน สมควร เช่น นำความลับเกี่ยวกับการผลิตซึ่งตนรู้มาไปแจ้งให้บริษัทคู่แข่งขึ้นทราบ เป็นต้น

3. คดีที่นายจ้างร้องขอให้ศาลอนุญาตแก่นายจ้าง เพื่อกระทำการดังต่อไปนี้²
แก่กรรมการลูกจ้าง

ก. เลิกจ้าง

ข. ลดค่าจ้างซึ่งมีขีดคั่นเนื่องจากการลงโทษ

ค. ลงโทษ

ง. ชักขวางการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการลูกจ้าง

จ. กระทำการใด ๆ อันอาจเป็นผลให้กรรมการลูกจ้างไม่สามารถทนทำงาน

อยู่ต่อไปได้

¹ เกมมสันต์ วิชาวรรณ, คำอธิบายกฎหมายแรงงาน (พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518), หน้า 82.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 82 - 83.

4. คดีที่สหภาพแรงงาน หรือสมาคมนายจ้าง หรือสหพันธ์ แรงงานหรือสหพันธ์ นายจ้าง หรือสภาองค์การลูกจ้างหรือสภาองค์การนายจ้างร้องขอให้ศาลทำการวินิจฉัย คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่เห็นชอบด้วยกับคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสหภาพแรงงาน หรือสมาคม นายจ้างหรือสหพันธ์ แรงงาน หรือสหพันธ์ นายจ้าง หรือสภาองค์การลูกจ้าง หรือสภาองค์การนายจ้าง ของนายทะเบียน

5. คดีที่คณะกรรมการหรือกรรมการคนใดคนหนึ่งของสหภาพแรงงานหรือของสมาคม นายจ้าง หรือของสหพันธ์ แรงงานหรือของสหพันธ์ นายจ้าง หรือของสภาองค์การลูกจ้าง หรือของสภา องค์การนายจ้างร้องขอให้ศาลวินิจฉัยคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่เห็น ชอบด้วยกับคำสั่ง ให้ถอนจากการ เป็นกรรมการของสหภาพแรงงานหรือของสมาคมนายจ้าง หรือของ สหพันธ์ แรงงาน หรือของสหพันธ์ นายจ้างหรือของสภาองค์การลูกจ้าง หรือของสภาองค์การนายจ้าง ของนายทะเบียน

6. คดีที่สหภาพแรงงานหรือสมาคมนายจ้าง หรือสหพันธ์ แรงงานหรือสหพันธ์ นายจ้าง หรือสภาองค์การลูกจ้างหรือสภาองค์การนายจ้าง ใคร่ร้องขอให้ศาลวินิจฉัยคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐ มนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่เห็นชอบด้วยกับคำสั่งให้เลิกสหภาพแรงงาน หรือสมาคมนายจ้าง หรือสหพันธ์ แรงงาน หรือสหพันธ์ นายจ้างหรือสภาองค์การลูกจ้างหรือสภาองค์การนายจ้างของนาย ทะเบียน

ส่วนคดีแรงงานที่กฎหมายคุ้มครองแรงงานได้ให้อำนาจศาลแรงงานพิจารณาคือคดีที่นายจ้างหรือ ลูกจ้าง ใคร่ร้องขอให้ศาลวินิจฉัย คำสั่งของอธิบดีกรมแรงงานอันเป็นคำสั่งอันเนื่องมาจากได้พิจารณา คำอุทธรณ์คำสั่งจ่าย เงินทดแทน

การดำเนินการของศาลแรงงานเมื่อได้รับฟ้องคดี

1. ออกหมายเรียกตัวคู่กรณีมาให้การ เมื่อศาลแรงงานได้รับฟ้องคดีแล้ว ศาลแรงงาน จะกำหนดวัน เวลาที่จะทำการพิจารณาคดีแรงงานนั้น จากนั้นก็จะแจ้งให้ทั้งโจทก์และจำเลยทราบถึง กำหนดนัดต้องมาศาล การนัดให้โจทก์และจำเลยมาให้การต่อศาลนี้จะต้องนัดให้ทั้งโจทก์และจำเลย มาศาลพร้อมกันโดยศาลจะออกเป็นคำสั่งแก่โจทก์ และออกเป็นหมายเรียกแก่จำเลย เพื่อให้ทั้งโจทก์

และจำเลยได้ทราบถึงกำหนดนัดต้องมาศาล สำหรับวิธีส่งคำสั่งแก่โจทก์และหมายเรียกแก่จำเลยนั้น ศาลแรงงานอาจใช้วิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรืออาจใช้วิธีให้เจ้าหน้าที่ของศาลแรงงานนำไปส่งให้แก่โจทก์และจำเลย หรืออาจใช้วิธีการอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้วก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาลแรงงานว่าวิธีการใดจะเหมาะสม อนึ่งหมายศาลที่ส่งไปยังจำเลยนั้นนอกจากจะระบุถึงวันเวลาที่ต้องมาให้การต่อศาลแรงงานแล้วยังระบุถึงข้อกล่าวหาของโจทก์และคำขอให้ศาลสั่งบังคับแก่จำเลยอีกด้วย

เมื่อจำเลยได้รับหมายเรียกจากศาลแรงงานแล้ว จำเลยจะต้องไปให้การต่อศาลแรงงานตามวันเวลาที่กำหนด และในการไปให้การต่อศาลแรงงานของจำเลยนี้ จำเลยอาจทำเป็นหนังสือคำให้การส่งให้ศาลแรงงานก่อนวันไปให้การต่อศาลแรงงานก็ได้ แต่จำเลยไม่ยอมมาให้การต่อศาลแรงงานตามวันเวลาที่กำหนดโดยไม่แจ้งสาเหตุแล้ว ศาลแรงงานจะออกคำสั่งว่าจำเลยขาดนัดและจะทำการพิจารณาคดีโดยชักรวม และสืบพยานโจทก์แต่เพียงฝ่ายเดียว อย่างไรก็ตามถ้าหากฝ่ายจำเลยได้มาแจ้งให้ศาลแรงงานทราบถึงสาเหตุที่ไม่อาจมาตามนัดของศาลแรงงานได้ภายในระยะเวลา 7 วัน นับตั้งแต่วันที่ศาลแรงงานได้มีคำสั่งว่าจำเลยขาดนัด ศาลแรงงานก็จะทำการพิจารณาถึงสาเหตุที่จำเลยได้อ้าง ซึ่งถ้าหากศาลแรงงานเห็นด้วยกับสาเหตุที่อ้างก็จะมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งว่าจำเลยขาดนัดและเริ่มทำการพิจารณาคดีใหม่ โดยจะทำการกำหนดวันเวลาให้จำเลยมาให้การที่ศาลแรงงานใหม่

ส่วนโจทก์เมื่อรับทราบคำสั่งของศาลแรงงานแล้ว จะต้องไปให้การยังศาลแรงงานตามวันเวลาที่ศาลแรงงานกำหนด ซึ่งตามกฎหมายจัดตั้งศาลแรงงานนี้ได้กำหนดไว้ว่าวันและเวลาที่นัดให้โจทก์มาให้การต่อศาลแรงงานนี้จะต้องตรงกับกำหนดนัดมาให้การต่อศาลแรงงานของจำเลย ถ้าหากโจทก์ไม่ไปให้การตามนัดของศาลแรงงานโดยไม่แจ้งสาเหตุให้ศาลแรงงานทราบศาลแรงงานก็จะไม่ทำการพิจารณาคดีแรงงานนั้น โดยถือว่าฝ่ายโจทก์ไม่ต้องการดำเนินคดีอีกต่อไป และจะจำหน่ายคดีแรงงานนั้นออกไปจากศาลแรงงาน อย่างไรก็ตามถ้าหากฝ่ายโจทก์ได้มาแจ้งให้ศาลแรงงานทราบถึงสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถมาให้การตามที่ศาลแรงงานนัดได้ ภายในระยะเวลา 7 วัน นับตั้งแต่วันที่ศาลแรงงานมีคำสั่งจำหน่ายคดี ศาลแรงงานก็จะทำการพิจารณาถึงสาเหตุที่โจทก์ได้อ้าง ซึ่งถ้าศาลแรงงานเห็นด้วยกับสาเหตุที่โจทก์อ้าง ก็จะมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งจำหน่ายคดีและเริ่ม

ทำการพิจารณาคดีใหม่ โดยจะทำการกำหนดวันเวลาให้โจทก์มาให้การที่ศาลแรงงานใหม่ ซึ่งวันเวลาที่กำหนดนั้นจะต้องตรงกับกำหนดนัดมาให้การต่อศาลแรงงานของจำเลย

2. ทำการพิจารณาพิพากษาคดี ในการดำเนินการพิจารณาคดีแรงงานของศาลแรงงานสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

2.1 องค์คณะพิจารณาพิพากษาคดี ในการนั่งพิจารณาคดีแรงงานนี้ องค์คณะพิจารณาคดีจะต้องประกอบไปด้วยบุคคลสามฝ่ายคือ ผู้พิพากษาประจำซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการ ผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนายจ้าง และผู้พิพากษาสมทบฝ่ายลูกจ้าง ซึ่งทั้งนี้ผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนายจ้าง และผู้พิพากษาสมทบฝ่ายลูกจ้างจะต้องมีจำนวนเท่ากัน ซึ่งตามปกติแล้วองค์คณะพิจารณาคดีจะประกอบไปด้วยผู้พิพากษาทั้งหมดจำนวนสามท่านด้วยกันคือ ผู้พิพากษาประจำหนึ่งท่าน ผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนายจ้าง และผู้พิพากษาสมทบฝ่ายลูกจ้างอีกฝ่ายละหนึ่งท่าน ในการพิจารณาพิพากษาคดีทุกครั้งจะต้องมีผู้พิพากษาครบองค์คณะ ถ้าหากมีผู้พิพากษาไม่ครบองค์คณะแล้ว ศาลแรงงานก็ไม่อาจดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีได้หรือถ้าหากยังยื่นทำการพิจารณาพิพากษาคดีไป คำพิพากษานั้นก็ใช้ไม่ได้ไม่มีผลบังคับแก่จำเลย

คำพิพากษาคดีแรงงานนั้นจะต้องเป็นมติเสียงข้างมากขององค์คณะพิจารณาคดี โดยผู้พิพากษาแต่ละท่านไม่ว่าจะเป็นผู้พิพากษาประจำ หรือผู้พิพากษาสมทบจะมีสิทธิออกเสียงได้ท่านละหนึ่งเสียงเท่านั้น

2.2 ประเด็นที่ต้องนำมาพิจารณาเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดี ในการพิจารณาพิพากษาคดีแรงงานนี้โดยทั่วไปจะมุ่งพิจารณาถึงลักษณะและสาเหตุของข้อพิพาทแรงงาน ภูมิหลังของข้อพิพาทแรงงาน ตลอดจนสภาพความสัมพันธ์ ของคู่กรณีที่ผ่านมาและนอกจากนี้ยังต้องพิจารณาสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ เช่น รัศมีรายได้ของประชากรทั่วไปในท้องถิ่นที่กิจการตั้งอยู่ รัศมีรายได้ของลูกจ้าง และสภาพการจ้างอื่น ๆ ในสถานประกอบการที่ลูกจ้างทำงานอยู่ และในสถานประกอบการอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกัน ตลอดจนในอุตสาหกรรมอื่นที่ใกล้เคียงรัศมีราคาสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคภาวะทางด้านการเงินว่าอยู่ในภาวะเงินเฟ้อหรือเงินฝืด และภาวะทางการเงินในอนาคตว่าจะเป็นอย่างไร ภาวะการตลาดของกิจการ สภาพการแข่งขันทางธุรกิจของกิจการ ภาวะการทำกำไรของกิจการในอดีต ปัจจุบันและที่คาดคะเนในอนาคต ความสามารถในการจ่ายของกิจการ

ภาวะการผลิตของกิจการว่าอยู่ในสภาพอย่างไร ระดับมาตรฐานการครองชีพของประชากรโดยทั่วไป ในท้องถิ่นที่กิจการตั้งอยู่ ทิศนคติของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ที่มีต่อกรณีพิพาทแรงงานที่เกิดขึ้น และตลอดจนสภาวะการรบกวนทางการเมือง เป็นต้น ซึ่งมูลเหตุที่ต้องพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวก็เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณี บรรณาธิการที่จะให้คู่กรณีใดกลับไปที่ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข นายจ้างก็สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ไม่ต้องลดเลิกกิจการ และลูกจ้างก็สามารถที่จะดำรงชีพอยู่ได้ในสภาพที่ไม่แร้นแค้นจนเกินไป และไม่สิ้นใจเกินไป

รัฐก็เห็นเกี่ยวกันเมื่อตั้งศาลแรงงานขึ้นมาก็มุ่งหมายว่า เมื่อศาลแรงงานได้พิจารณาพิพากษาคดีไปแล้วจะเกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณี และทำให้ลูกจ้างกับนายจ้างสามารถกลับไปทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข ดังนั้นกฎหมายจัดตั้งศาลแรงงานจึงได้กำหนดบังคับให้ศาลแรงงานต้องพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดี

1. ภาวะความเดือดร้อนของลูกจ้าง
2. สภาพการทำงานของลูกจ้างในกิจการ
3. ระดับค่าจ้าง
4. ภาวะค่าครองชีพ
5. สิทธิ และประโยชน์อื่นของลูกจ้างในสถานประกอบการอื่นที่เป็นกิจการประเภทเดียวกัน
6. ฐานะของกิจการ
7. สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป
8. สภาพทางสังคมโดยทั่วไป

ในการพิจารณาพิพากษาคดีแรงงานนี้ นอกจากกฎหมายจะได้กำหนดบังคับให้ศาลแรงงานต้องพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อนำไปประกอบในการพิจารณาพิพากษาคดีแรงงานแล้ว กฎหมายจัดตั้งศาลแรงงานยังได้เน้นเฉพาะในการพิจารณาพิพากษาคดีแรงงาน เรื่องการเลิกจ้างลูกจ้างอีกด้วย ทั้งนี้โดยมีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองให้เกิดความเป็นธรรมแก่ลูกจ้าง โดยกฎหมายจัดตั้งศาลแรงงานได้กำหนดบังคับคณะผู้พิพากษาศาลแรงงานไว้ว่า นอกจากจะต้องพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ทั้ง 8 ประการ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังได้กำหนดต่อไปอีกว่าคณะผู้พิพากษาได้พิจารณา

การเลิกจ้างนั้นแล้วเห็นว่าเป็นการไม่เป็นธรรมต่อลูกจ้าง และคณะผู้พิพากษายังมีความเห็นต่อไปอีกว่า ลูกจ้างยังสามารถที่จะกลับไปทำงานร่วมกับนายจ้างตามเดิมได้ ก็ให้คณะผู้พิพากษาทำการพิจารณาให้นายจ้างรับลูกจ้างกลับเข้าทำงานตามเดิม โดยได้รับค่าจ้างในอัตราเดิมก่อนถูกเลิกจ้าง และถ้าหากคณะผู้พิพากษามีความเห็นว่าการจ้างผู้ซึ่งไม่สามารถที่จะอยู่ทำงานร่วมกับนายจ้างต่อไปตามเดิมได้ ก็ให้ทำการพิพากษาให้ลูกจ้างผู้ซึ่งไม่สามารถกลับไปทำงานกับนายจ้างอีกต่อไป และให้คณะผู้พิพากษามีคำสั่งให้นายจ้างจ่ายเงินเป็นค่าเสียหายอันเนื่องจากการเลิกจ้างให้แก่ลูกจ้างนอกเหนือจากเงินชดเชยที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับอยู่แล้วตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ในการคำนวณจำนวนเงินค่าเสียหายเพื่อชดเชยแก่ลูกจ้างนี้ กฎหมายได้บังคับให้คณะผู้พิพากษาต้องพิจารณาถึง "อายุของลูกจ้าง ระยะเวลาการทำงานของลูกจ้าง ความเดือดร้อนของลูกจ้างเมื่อถูกเลิกจ้าง มูลเหตุแห่งการเลิกจ้าง และเงินค่าชดเชยที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับ"¹

2.3 วิธีพิจารณาพิพากษาคดีแรงงาน ในการพิจารณาคดีแรงงานนั้น เมื่อคู่กรณีพิพาทได้มาพร้อมกันตามนัดแล้ว คณะผู้พิพากษาจะทำการไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีพิพาทได้ตกลงกันเองก่อน ซึ่งการไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีพิพาทได้ตกลงกันเองนี้ คณะผู้พิพากษาจะพยายามทำการไกล่เกลี่ยอยู่เสมอในทุกขั้นตอนของกระบวนการพิจารณาคดี เพื่อให้คู่กรณีได้ตกลงกัน ซึ่งวิธีการในการไกล่เกลี่ยนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคณะผู้พิพากษาว่าจะกระทำกันต่อหน้าบุคคลอื่นหรือจะกระทำกันเป็นการลับเฉพาะคู่กรณี และเมื่อใดควรจะใช้วิธีการไกล่เกลี่ยอย่างไร แต่อย่างไรก็ตามคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายก็มีสิทธิที่จะเลือกว่าจะให้คณะผู้พิพากษาทำการไกล่เกลี่ยอย่างเปิดเผยต่อหน้าบุคคลอื่นหรือจะให้กระทำอย่างเป็นการลับเฉพาะคู่กรณี เช่นถ้าหากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทั้งสองฝ่ายต้องการให้คณะผู้พิพากษาทำการไกล่เกลี่ยอย่างลับเฉพาะก็จะต้องร้องขอต่อคณะผู้พิพากษาว่าต้องการให้ทำการไกล่เกลี่ยอย่างลับเฉพาะ ซึ่งคณะผู้พิพากษาก็จะทำการไกล่เกลี่ยอย่างเป็นการลับเฉพาะให้ตามความประสงค์

¹ เสถียร วิชยลักษณ์ และสืบวงศ์ วิชยลักษณ์, พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522, หน้า 13.

จากการที่กฎหมายได้กำหนดให้คณะ ผู้พิพากษาต้องทำการไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีพิพาทได้
 ประนีประนอมตกลงกันได้เองก่อนนี้ จึงทำให้คณะ ผู้พิพากษาต้องพิจารณาพิพากษาแต่เฉพาะข้อขัดแย้ง
 ที่ไม่อาจตกลงกันได้ ในชั้นการไกล่เกลี่ยของคณะ ผู้พิพากษา คณะ ผู้พิพากษาจะพิจารณาพิพากษาประเด็น
 ขัดแย้งทั้งหมดทุกข้อตามที่ยื่นฟ้องแต่ครั้งแรกไม่ได้

ในการดำเนินการพิจารณาพิพากษาประเด็นขัดแย้งที่ตกลงกันไม่ได้นี้ ในชั้นแรกคณะ ผู้
 พิพากษาจะทำการบันทึกประเด็นขัดแย้งที่ไม่สามารถตกลงกันได้ ต่อจากนั้นก็ทำการบันทึกคำแถลง
 ฟ้องของโจทก์และคำให้การของจำเลย เมื่อบันทึกเสร็จแล้วจะอ่านบันทึกคำแถลงฟ้องให้โจทก์ฟังซึ่ง
 ถ้าโจทก์ไม่คัดค้านบันทึกคำแถลงฟ้องนั้นคณะ ผู้พิพากษาก็จะให้โจทก์ลงลายมือชื่อที่บันทึกคำแถลงฟ้องนั้น
 และจะอ่านบันทึกคำให้การของจำเลยให้ฝ่ายจำเลยฟัง ซึ่งถ้าจำเลยไม่คัดค้านบันทึกคำให้การนั้นคณะ
 ผู้พิพากษาก็จะให้จำเลยลงลายมือชื่อที่บันทึกคำให้การนั้น จากนั้นคณะ ผู้พิพากษาจะแจ้งกำหนดวันนัดสืบ
 พยานให้คู่กรณีทราบว่าย่ายใดจะต้องมาสืบพยานที่ศาลเมื่อใด

ในการสืบพยานนี้เป็นหน้าที่ของคณะ ผู้พิพากษาที่จะกำหนดว่าคู่กรณีจะต้องนำพยานหลักฐานใด
 บ้างมาให้ศาลพิจารณา และจะต้อนำมาให้ศาลภายในกำหนดระยะเวลาใดและในการไต่สวนพยาน
 บุคคลคณะ ผู้พิพากษาจะเป็นผู้ซักถามพยานด้วยตนเอง ซึ่งแตกต่างจากการพิจารณาคดีธรรมดา ที่คู่กรณี
 จะต้องซักถามพยานเองหรือมีทนายความมาทำหน้าที่ซักถามพยานแทนโดยให้คณะ ผู้พิพากษาเป็นผู้นั่งฟังการ
 ซักถามพยาน แต่อย่างไรก็ตามถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทั้งสองฝ่ายมีความประสงค์ที่จะทำการซัก
 ถามพยานหรือให้ทนายความของฝ่ายตนซักถามพยานแล้ว จะต้องขออนุญาตจากคณะ ผู้พิพากษาเสียก่อน
 ซึ่งถ้าหากคณะ ผู้พิพากษาเห็นสมควร และอนุญาตให้คู่กรณีหรือทนายความจึงจะทำการซักถามพยานได้
 และในการซักถามพยานของคณะ ผู้พิพากษาคลอดจนการซักถามพยานของคู่กรณี หรือของทนายความของ
 คู่กรณีนี้ คณะ ผู้พิพากษาจะเป็นผู้จดบันทึกคำให้การของพยาน ซึ่งวิธีการจดบันทึกคำให้การของพยานนี้
 คณะ ผู้พิพากษาอาจจดบันทึกข้อความโดยทั้งหมดหรือจดบันทึกข้อความโดยย่อก็ได้ตามแต่คณะ ผู้พิพากษา
 จะเห็นสมควร และเมื่อได้ทำการจดบันทึกคำให้การของพยานเสร็จแล้วคณะ ผู้พิพากษาจะให้พยานลง
 ลายมือชื่อไว้ที่บันทึกคำให้การนั้น

เมื่อคณะผู้พิพากษาได้ทำการสืบพยานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงานได้ถือว่าการดำเนินการพิจารณาคดีได้กระทำเสร็จสิ้นกระบวนการพิจารณาเรียบร้อยแล้ว แต่อย่างไรก็ตามภายหลังจากที่คณะผู้พิพากษาได้เสร็จสิ้นการสืบพยานแล้ว กฎหมายดังกล่าวยังได้เปิดโอกาสให้กรณีนี้ทำการสรุปหลักฐาน และเหตุผลที่สมควรเป็นฝ่ายชนะคดีด้วยวาจาให้คณะผู้พิพากษาฟังเพื่อเป็นการปิดคดี

อนึ่งในการพิจารณาคดีนี้คณะผู้พิพากษาอาจเชิญผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ มาซักถามความเห็นเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาคดี ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความถูกต้องและเป็นธรรมแก่คู่กรณีสำหรับระยะเวลาในการดำเนินการพิจารณาคดีนี้กฎหมายมิได้ระบุไว้ว่าจะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาเท่าใด กฎหมายเพียงแต่กำหนดให้คณะผู้พิพากษาให้ทำการพิจารณาคดีให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว โดยกฎหมายได้ระบุไว้ว่าให้คณะผู้พิพากษาทำการพิจารณาคดีที่รวดเร็วคดีต่อกันไปจนเสร็จสิ้นกระบวนการพิจารณา ห้ามคณะผู้พิพากษาทำการเลื่อนการพิจารณาคดีออกไป เว้นแต่เมื่อมีเหตุจำเป็นหรือมีเหตุสุดวิสัยเกิดขึ้น คณะผู้พิพากษาจึงจะสามารถเลื่อนการพิจารณาคดีออกไปได้ และในการเลื่อนการพิจารณาคดีครั้งหนึ่งห้ามเลื่อนเกินเจ็ดวัน

เมื่อพิจารณาดังวิธีพิจารณาคดีแรงงานนี้ จะเห็นว่าการที่ศาลแรงงานมุ่งที่จะทำการไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีได้ตกลงกันนั้นก็เพื่อที่จะให้คู่กรณีได้ปรองดองกัน ไม่มีความรู้สึกของการแพ้ชนะกัน และไม่มีความรู้สึกเป็นศัตรูอาฆาตพยาบาทต่อกัน เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายกลับไปทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข และในการสืบพยานจะเห็นว่าการที่คณะผู้พิพากษาเป็นผู้ซักพยานเองนั้นก็เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่คู่กรณี และยังเป็นการประหยัด แก่คู่กรณีที่ไม่ต้องเสียเงินจ้างทนายความมาทำหน้าที่ซักพยานอีกด้วย และนอกจากนี้การที่กฎหมายกำหนดให้คณะผู้พิพากษาต้องทำการพิจารณาคดีที่รวดเร็วคดีต่อกันจนแล้วเสร็จห้ามทำการเลื่อนการพิจารณาคดีโดยไม่จำเป็นหรือโดยไม่มีเหตุสุดวิสัยก็เพื่อจะให้ข้อพิพาทแรงงานที่นำมาสู่ศาลนั้นได้ยุติไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งจากการที่กฎหมายเปิดโอกาสให้ศาลแรงงานสามารถเชิญผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ มาสอบถามความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาคดีก็เพื่อให้เกิดความถูกต้องและเป็นธรรมแก่คู่กรณี

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการพิจารณาพิพากษาคดีตามกระบวนการวิธีพิจารณาคดีดังกล่าวข้างต้นนี้ ได้ก่อให้เกิดความสะดวก ความประหยัด ความรวดเร็ว ความถูกต้อง ความยุติธรรมแก่คู่กรณี และ

ทำให้คุณมีไ้กลับไปทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขตามเดิม

2.4 คำพิพากษาคดีแรงงาน คำพิพากษาคดีแรงงานนี้จะต้องทำเป็นหนังสือและจะต้องระบุถึงข้อเท็จจริงที่พิจารณาได้โดยสรุป คำวินิจฉัยในประเด็นข้อพิพาท และเหตุผลของคำวินิจฉัย และคำพิพากษาคดีแรงงานนี้จะต้องมีลายมือชื่อของผู้พิพากษาครบทั้งองค์คณะ กล่าวคือจะต้องมีลายมือชื่อของผู้พิพากษาประจำ ผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนายจ้าง และผู้พิพากษาสมทบฝ่ายลูกจ้าง

คำพิพากษาคดีแรงงานนั้นนอกจากคณะผู้พิพากษาจะพิพากษาให้ตามคำขอบังคับของโจทก์แล้ว ยังอาจพิพากษาให้มากกว่าหรือให้นอกเหนือจากที่โจทก์เรียกร้องก็ได้ ซึ่งการพิพากษาให้เกินกว่าหรือให้นอกเหนือจากที่โจทก์ร้องขอนี้คณะผู้พิพากษาจะต้องกระทำไป เพื่อความเป็นธรรมแก่คู่กรณีเท่านั้น เช่นลูกจ้างมาฟ้องขอให้ศาลแรงงานสั่งให้นายจ้างจ่ายชดเชยทำงานให้คนละ 1 ชุค และศาลแรงงานเห็นว่าไม่เป็นการเพียงพอลูกจ้างควรจะได้คนละสองชุก ศาลแรงงานก็จะพิพากษาให้นายจ้างจ่ายชดเชยทำงานให้แก่ลูกจ้างคนละ 2 ชุก ซึ่งในกรณีเช่นนี้จะเห็นว่าคำพิพากษาในคดีแรงงานนี้มีความแตกต่างจากคำพิพากษาในคดีธรรมดา กล่าวคือในคดีธรรมดาทั่วไปนั้นจะพิพากษาให้มากกว่าหรือให้นอกเหนือจากที่โจทก์ร้องขอไม่ได้ เพราะในคดีธรรมดานั้น ผู้พิพากษามีอำนาจพิพากษาให้ได้แต่เฉพาะเท่าที่โจทก์ร้องขอหรืออาจพิพากษาให้น้อยกว่าที่โจทก์ร้องขอ หรืออาจพิพากษาไม่ให้ตามที่โจทก์ร้องขอเท่านั้น

ในการอ่านคำพิพากษาคดีแรงงานผู้พิพากษาประจำจะเป็นผู้อ่าน ซึ่งในการอ่านคำพิพากษาคดีแรงงานนี้ผู้พิพากษาสมทบจะไม่ร่วมอยู่ด้วยก็ได้ และการอ่านคำพิพากษาคดีแรงงานนี้คณะผู้พิพากษาจะต้องอ่านคำพิพากษากภายใน 3 วัน นับตั้งแต่วันที่เสร็จสิ้นการสืบพยาน และศาลแรงงานจะต้องส่งสำเนาคำพิพากษานั้นไปให้กรมแรงงานโดยเร็ว

สำหรับผลผูกพันของคำพิพากษาคดีแรงงานนี้ โดยปกติจะมีผลผูกพันเฉพาะคู่กรณีในกระบวนการพิจารณาคดี แต่ตามกฎหมายจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงานได้ให้อำนาจแก่ศาลแรงงานที่จะกำหนดให้คำพิพากษานั้นมีผลผูกพันครอบคลุมไปถึงบุคคลอื่น ซึ่งมีผลประโยชน์ร่วมกันในมูลความแห่งคดีอีกก็ได้ ตัวอย่าง เช่น โรงงานแห่งหนึ่งได้มีลูกจ้างกลุ่มหนึ่งมาฟ้องศาลแรงงานขอให้ศาลสั่งให้นายจ้างจ่ายชดเชยทำงานให้คนละ 1 ชุก ตามสัญญาข้อตกลงที่ได้กระทำกันไว้เมื่อศาลแรงงานพิจารณา

แล้วเห็นว่านายจ้างควรจ่ายชดเชยงานให้แก่ลูกจ้างและยังเห็นสมควรต่อไปอีกว่าลูกจ้างส่วนที่เหลือ ซึ่งมีได้มาร่วมฟ้องคดีด้วยนั้น ควรจะได้รับชดเชยงานคนละ 1 ชดเชย ศาลแรงงานก็จะกำหนดให้ คำพิพากษามีผลผูกพันไปถึงลูกจ้างส่วนที่ไม่ได้มาร่วมฟ้องคดีด้วย โดยจะพิพากษาให้นายจ้างจ่ายชดเชยงานให้แก่ลูกจ้างคนละ 1 ชดเชย ทั้งหมดทุกคนทั้งที่มาฟ้องคดีต่อศาลแรงงาน และไม่ได้มาฟ้องคดีต่อศาลแรงงาน เมื่อได้พิจารณาถึงผลผูกพันของคำพิพากษาในคดีแรงงานแล้ว จะเห็นว่ามีผลแตกต่างจากผลผูกพันของคำพิพากษาในคดีธรรมดา กล่าวคือในคดีธรรมดานั้นคำพิพากษามีผลผูกพันเฉพาะ คู่กรณี หรือคู่ความในกระบวนการพิจารณาเท่านั้น แต่สำหรับคดีแรงงานคำพิพากษานอกจากจะมีผลผูกพันเฉพาะคู่กรณีหรือคู่ความในกระบวนการพิจารณาแล้วยังอาจมีผลผูกพันไปถึงบุคคลอื่นซึ่งมีผลประโยชน์ร่วมกันในมูลความแห่งคดีอีกก็ได้

การอุทธรณ์คำพิพากษา

เมื่อศาลแรงงานได้พิพากษาคัดสินแล้ว ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยหรือไม่พอใจในคำพิพากษาสามารถยื่นอุทธรณ์คำพิพากษานั้นได้ โดยยื่นอุทธรณ์ต่อศาลฎีกาโดยตรงไม่ต้องผ่านศาลอุทธรณ์ ซึ่งการอุทธรณ์นี้ฝ่ายที่ไม่พอใจในคำพิพากษาจะอุทธรณ์ได้เฉพาะข้อกฎหมายเท่านั้น เช่นอุทธรณ์ว่าศาลแรงงานตีความกฎหมายผิดหรืออ้างกฎหมายผิดเป็นต้น ส่วนในเรื่องของการพิจารณาข้อเท็จจริงนั้นอุทธรณ์ไม่ได้ ทั้งนี้เพราะว่าการพิจารณาข้อเท็จจริงนั้นเป็นเรื่องของการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาพยานหลักฐานข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลอาจมีความเห็นไปคนละอย่างไม่เหมือนกัน

วิธีการยื่นอุทธรณ์นั้นฝ่ายที่ยื่นจะต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาลแรงงานที่ได้ทำการพิพากษาคัดสินคดีนั้น โดยจะต้องยื่นภายในระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันที่ศาลได้อ่านคำพิพากษา

แม้ว่าจะยื่นอุทธรณ์ไปแล้ว ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาก็ยังคงต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาทันที จะขอยังไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือตามคำสั่งของศาลโดยรอไว้จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาคัดสินคำอุทธรณ์นั้นไม่ได้

แต่อย่างไรก็ตามหากผู้ยื่นอุทธรณ์มีความต้องการที่จะรอกการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือตามคำสั่งของศาลไว้ก่อนก็สามารถทำได้โดยร้องขอให้ศาลฎีกามีคำสั่งทุเลาการบังคับไว้ก่อน ซึ่งวิธีการ

ขอทุเลาการบังคับนี้ ผู้ขอขอรุณจะคงทำเป็นหนังสือแจ้งถึงเหตุผลที่ขอทุเลาการบังคับยื่นต่อศาลแรงงานที่ไต่ทำการพิพากษาศักดิ์สินคดีนั้น

เมื่อศาลแรงงานได้รับหนังสือขอขอรุณแล้วศาลแรงงานจะต้องส่งสำเนาขอขอรุณให้กับคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งไต่ทราบ ซึ่งฝ่ายที่ต้องโต้แย้งหรือคัดค้านการขอขอรุณจะคงทำการโต้แย้งหรือแสดงเหตุผลคัดค้านการขอขอรุณนั้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คู่กรณีฝ่ายที่ต้องโต้แย้งหรือคัดค้านการขอขอรุณได้รับสำเนาขอขอรุณ และเมื่อพ้นกำหนดเจ็ดวันแล้วไม่ว่าฝ่ายที่ต้องโต้แย้งหรือคัดค้านการขอขอรุณจะทำการโต้แย้งหรือไม่ทำการโต้แย้งการขอขอรุณก็ตาม ศาลแรงงานจะส่งสำนวนคดีแรงงานนั้นไปให้ศาลฎีกาทำการพิจารณาพิพากษาต่อไป

ในการพิจารณาคดีแรงงานที่ขอขอรุณมานั้น ศาลฎีกาจะทำการพิจารณาตามข้อเท็จจริงที่ศาลแรงงานได้วินิจฉัยมา แต่ถ้าหากศาลฎีกา เห็นว่าข้อเท็จจริงบางประเด็นที่ศาลแรงงานสืบพยานมาได้นั้นยังไม่ชัดแจ้งพอแก่การวินิจฉัยข้อกฎหมาย ศาลฎีกา ก็จะมีคำสั่งให้ศาลแรงงานทำการสืบพยานเพิ่มเติมในประเด็นที่ศาลฎีกา เห็นว่ายังคลุมเครือ ซึ่งเมื่อศาลแรงงานได้สืบพยานเพิ่มเติมเรียบร้อยแล้ว ก็จะส่งสำนวนคดีแรงงานนั้นคืนแก่ศาลฎีกา เมื่อศาลฎีกาได้รับแล้วก็จะทำการพิพากษาศักดิ์สินไปตามข้อเท็จจริงใหม่นี้ อนึ่งในการสืบพยานเพิ่มเติมของศาลแรงงานนี้ เมื่อศาลแรงงานได้ฟังข้อเท็จจริงใหม่นี้แล้วและเห็นว่าควรพิพากษาศักดิ์สินใหม่ ศาลแรงงานก็จะพิพากษาศักดิ์สินใหม่ คดีที่ศาลแรงงานพิพากษาใหม่นี้ คู่ความขอขอรุณได้ตามปกติ

อนึ่งนับตั้งแต่ขั้นตอนของการส่งสำนวนการโต้แย้งขอขอรุณจากศาลแรงงานไปยังศาลฎีกา จนถึงการพิพากษาคดีของศาลฎีกานั้นกฎหมายมิได้กำหนดระยะเวลาการดำเนินการของแต่ละขั้นตอนไว้ตายตัว กฎหมายเพียงแต่กำหนดให้รีบกระทำเท่านั้น ซึ่งการที่ไม่กำหนดระยะเวลาไว้ตายตัวนั้นก็เพื่อให้ศาลกำหนดระยะเวลาในการทำงานเอาเองตามความเหมาะสมซึ่งจะเป็นผลดีในแง่ที่ว่าจะทำให้ผู้พิพากษามีเวลาเพียงพอในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงซึ่งแต่ละคดีต้องใช้เวลาในการวินิจฉัยมากน้อยแตกต่างกันอันจะเป็นผลทำให้ผู้พิพากษาสามารถพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางทุกแง่มุม และนอกจากนี้ยังเป็นไปตามความเชื่อที่ว่าศาลมีความต้องการที่จะรีบดำเนินการพิพากษาคดีเพื่อยุติข้อพิพาทแรงงานให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ดังนั้นไม่ว่าจะมีการกำหนดระยะเวลาไว้หรือไม่ศาลก็จะรีบดำเนินการอย่างเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแรงงานตลอดจนการดำเนินคดีตามกระบวนการพิจารณาคดีที่ศาลแรงงานนั้นคู่กรณีทั้งสองฝ่ายไม่ต้องเสียเงินเป็นค่าดำเนินการให้แก่ศาลแรงงานแต่อย่างใด ทั้งนี้ก็เพราะว่าศาลแรงงานมีความมุ่งหมายที่จะให้เกิดความประหยัดแก่คู่กรณีและเพื่อขจัดปัญหาเรื่องคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายไม่มีเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายให้แก่ศาลในการดำเนินการฟ้องคดี การที่ศาลแรงงานไม่คิดเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีนี้จึงเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้โจทก์ที่ขัดสนทางการเงินสามารถยื่นฟ้องคดีต่อศาลแรงงานได้ ซึ่งอาจสรุปประโยชน์ที่ได้จากการที่ศาลแรงงานไม่คิดค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีจากคู่กรณีได้ดังนี้

1. เป็นการเปิดโอกาสให้ฝ่ายโจทก์ที่ยากจนไม่มีเงินสามารถนำคดีมาฟ้องศาลได้ ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยเหลือแก่ผู้ที่ยากไร้ให้สามารถแสวงหาความยุติธรรมได้ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วผู้ที่ยากจนทางการเงินมักจะเป็นฝ่ายลูกจ้างและนอกจากฝ่ายลูกจ้างจะเป็นฝ่ายที่ไม่มีเงินแล้วยังเป็นฝ่ายที่ถูกนายจ้างกดขี่ข่มเหงและไต่รับการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมจากนายจ้าง การที่ศาลแรงงานไม่คิดค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีจากคู่กรณีจึงนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อฝ่ายลูกจ้างผู้ยากไร้ และคอยความรู้ซึ่งเป็นกลุ่มชนส่วนใหญ่ในสังคมแรงงาน และถือว่าการสร้างความเท่าเทียมกันให้เกิดขึ้นในสังคมแรงงานทำให้คู่กรณีพิพาทซึ่งโดยธรรมชาติแล้วมีความแตกต่างกันอย่างมากในด้านการเงินสามารถนำคดีหรือนำข้อพิพาทมาฟ้องศาลได้คดีกันอย่างเท่าเทียมกัน

2. ทำให้สามารถนำกรณีพิพาทที่เกิดขึ้นมาสู่ศาลได้โดยเร็วกล่าวคือ ในกรณีที่ฝ่ายโจทก์ไม่มีเงินก็สามารถนำข้อขัดแย้งนั้นมาสู่ศาลได้ทันทีไม่ต้องไปเสียเวลาหาเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีทำให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นได้รับการระงับให้หมดสิ้นไปโดยเร็ว จากการที่สามารถยุติข้อพิพาทได้โดยเร็วนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสภาพความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ทำให้สภาพความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างกลับคืนดีดังเดิมโดยเร็วทำให้สามารถกลับไปทำงานร่วมกันอย่างปกติสุขตามเดิมและยังทำให้เกิดความสงบสุขในสังคมอุตสาหกรรมโดยส่วนรวมนอีกด้วย ทั้งนี้ก็เพราะว่าถ้ามีความขัดแย้งเกิดขึ้นแล้วและไม่ไต่รับให้หมดสิ้นไปโดยเร็ว ความขัดแย้งนั้นยิ่งนานวันก็ยิ่งจะลุกลามใหญ่โต มีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้นยากต่อการแก้ไขอันเป็นผลทำให้สภาพความสัมพันธ์ของคู่กรณี

เสื่อมทรามลงจนในที่สุดอาจไม่สามารถกลับไปทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข เช่น เดิมได้อีกต่อไปหรือ อาจทำให้เกิดการนัดหยุดงานหรือปีติงานขึ้นซึ่งจะทำให้เกิดความไม่สงบสุขขึ้นในอุตสาหกรรม ซึ่งจะ เป็นผลทำให้เกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจสังคมและความมั่นคงของชาติได้

ข้อดีของศาลแรงงาน

ข้อดีของศาลแรงงานสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การพิจารณาคดีของศาลแรงงานจะทำได้เร็วกว่า เพราะได้คัดถอนชั้นตอนและวิธีการ บางอย่างที่ใช้ในการพิจารณาคดีของศาลธรรมดาทั่วไปออกไปเป็นอันมาก
2. เนื่องจากศาลแรงงานมีลักษณะเป็นศาลไกล่เกลี่ย ดังนั้นจึงสามารถทำการไกล่เกลี่ย ให้คู่กรณีสามารถตกลงกันได้เองได้ตลอดเวลา
3. จากการที่มีผู้พิพากษาที่มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาแรงงานอีกทั้งยังมีผู้พิพากษาสมทบ ซึ่งมีความรู้ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาแรงงานสัมพันธ์ เป็นอย่างดีตลอดจนรู้จักภูมิหลังและสภาพ ของอุตสาหกรรมของคู่กรณีเป็นอย่างดี จึงทำให้สามารถตัดสินปัญหาข้อพิพาทแรงงานได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริง
4. จากการที่มีผู้พิพากษาสมทบ ซึ่งถือได้ว่าเป็นตัวแทนของฝ่ายนายจ้างและของฝ่ายลูกจ้าง มาร่วมพิจารณาพิพากษาคดี จึงทำให้การพิพากษาคัดสินเป็นไปอย่างยุติธรรม
5. จากการที่มีผู้พิพากษาสมทบเข้าร่วมในการพิจารณาคดีด้วยนั้น ทำให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายมีความรู้สึกยอมรับในคำพิพากษาเพราะถือว่ามีตัวแทนของฝ่ายตัวเข้าร่วมในการพิจารณาพิพากษาคดี ด้วย
6. คำพิพากษาคดีของศาลแรงงานมักเป็นที่ยอมรับของคู่กรณีเพราะโดยทั่วไปคู่กรณีมักจะไม่เชื่อถือนำคำพิพากษาของศาลว่ายุติธรรม จึงทำให้ไม่มีการละเมิดคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลในภายหลัง ซึ่งเป็นผลให้คู่กรณีสามารถทำงานร่วมกันต่อไปได้อย่างสันติ
7. การนำคดีเข้าฟ้องศาลแรงงานตลอดจนในระหว่างดำเนินการตามกระบวนการพิจารณาคดีของศาลแรงงานคู่กรณีทั้งสองฝ่ายไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ซึ่งนับว่าเป็นการประหยัดแก่คู่กรณี และเป็นการให้ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจแก่คู่กรณี อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้คู่กรณีสามารถนำ

คดีมาฟ้องศาลได้อย่างเท่าเทียมกัน เพราะว่าถ้าหากต้องมีการเสียค่าใช้จ่ายในการฟ้องคดีต่อศาล
แรงงานแล้วฝ่ายที่ไม่มีเงินซึ่งโดยมากมักเป็นฝ่ายลูกจ้างจะไม่สามารถฟ้องคดีได้

8. เนื่องจากการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแรงงานนั้นไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือคู่กรณีสามารถ
ฟ้องคดีได้ด้วยปากเปล่า ทำให้เกิดความสะดวกและประหยัดแก่คู่กรณี ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้
ที่ต้องการฟ้องคดีแต่เขียนหนังสือไม่เป็นซึ่งส่วนมากมักเป็นลูกจ้าง ทั้งนี้เพราะผู้ยื่นฟ้องคดีสามารถฟ้อง
คดีได้ด้วยปากเปล่าไม่ต้องไปเสียเวลาเสียเงินว่าจ้างทนายมาเขียนคำฟ้อง

9. ในกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลแรงงานนี้ไม่จำเป็นต้องมีทนายความ
เพราะศาลจะเป็นผู้ถามเอง ดังนั้นผู้ที่ไม่มีเงินจ้างทนายความก็สามารถนำคดีฟ้องศาลได้

10. เนื่องจากการดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลแรงงานนั้นศาลแรงงานได้
ตัดทอนขั้นตอนและวิธีการบางอย่างออกทำให้บรรยากาศมีความเป็นกันเองมากขึ้น อีกทั้งคู่กรณีต่างมี
แนวโน้มที่จะยอมรับและปฏิบัติตามคำพิพากษาอยู่แล้ว ประกอบกับในการดำเนินการพิจารณาพิพากษา
คดีนั้นผู้พิพากษามีความพยายามที่จะไกล่เกลี่ยอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นเมื่อปรากฏคำพิพากษาออกมาคู่
กรณีส่วนมากมักจะยินดีปฏิบัติตามคำพิพากษา และสามารถกลับไปทำงานร่วมกันได้ต่อไปอย่างมีความ
สุข

ภาคผนวก จ

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง ให้ออพิพาทแรงงานเข้าสู่การชี้ขาด และ
ห้ามนายจ้างปิดงานหรือดูถูกจ้างนักหยุดงาน
ในระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึก

ตามที่คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้เข้ายึดอำนาจการปกครองประเทศ และมีกร
ประกาศใช้กฎอัยการศึก ที่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 6 ตุลาคม 2519 นั้น

ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตามคำสั่ง
ของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 3 ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2519 อาศัยอำนาจตามความใน
มาตรา 25 และมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 จึงออกประกาศดัง
ต่อไปนี้

1. ให้นายจ้างกับลูกจ้างปฏิบัติตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 โดย
เคร่งครัด ถ้าเป็นข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในท้องที่ใด หรือในกิจการประเภท
ใด ให้ออพิพาทแรงงานนั้น ได้รับการพิจารณาชี้ขาดจากคณะบุคคล คือ คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์
หรือคณะบุคคลอื่นตามที่จะได้แต่งตั้งต่อไป

2. ห้ามมิให้นายจ้างปิดงานหรือดูถูกจ้างนักหยุดงาน ไม่ว่าจะในท้องที่ใด หรือในกิจการ
ประเภทใด โดยเด็ดขาด

3. ใ้หมายจ้างซึ่งปิดงานหรือลูกจ้างซึ่งนักหยุดงาน โดยถูกต้องตามพระราชบัญญัติ
แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 อยู่ก่อนวันประกาศนี้ ใ้หมายจ้างซึ่งปิดงานรับลูกจ้างกลับเข้าทำงาน
และใ้ลูกจ้างซึ่งนักหยุดงานกลับเข้าทำงานตามปกติภายในวันที่ 15 ตุลาคม 2519

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 8 ตุลาคม 2519

(ลงนาม)

ชลด วนะภูติ

(นายชลด วนะภูติ)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ผู้อำนวยการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ภาคผนวก ฉ

ประเภทการนัดหยุดงาน

ประเภทของการนัดหยุดงานสรุปได้ 9 ประเภทดังนี้คือ

1. การนัดหยุดงานแบบทันทีทันใด (Quickie Strike) เป็นการนัดหยุดงานที่ผิดกฎหมายมีสาเหตุเนื่องจากโกรธแค้นนายจ้างที่กระทำกรอันไม่เป็นธรรมแก่ลูกจ้าง จึงทำการนัดหยุดงานกันอย่างทันทีทันใดโดยไม่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ประนอมข้อพิพาทแรงงานและนายจ้างทราบเสียก่อน การนัดหยุดงานประเภทนี้เป็นการกระทำของพวกลูกจ้างที่มีได้เป็นสมาชิกสหภาพแรงงานเพราะว่าถ้าเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานแล้วสมาชิกสหภาพจะหยุดงานก็คือเมื่อได้รับคำสั่งหรือคำชักชวนจากสหภาพ ซึ่งสหภาพมักจะไมทำการนัดหยุดงานแบบทันทีทันใด (Quickie Strike) เพราะเป็นวิธีการกระทำที่ผิดขั้นตอนของกฎหมาย ดังนั้นการนัดหยุดงานแบบนี้จึงเป็นการนัดหยุดงานของลูกจ้างทั่วไปซึ่งสหภาพแรงงานมิได้ให้การสนับสนุน
2. การนัดหยุดงานแบบแมวป่า (Wildcat Strike) การนัดหยุดงานแบบนี้เป็นการนัดหยุดงานที่ผิดกฎหมาย เช่นเดียวกับการนัดหยุดงานแบบทันทีทันใด (Quickie Strike) และเป็น การนัดหยุดงานที่กระทำไปโดยมิได้แจ้งให้ฝ่ายนายจ้างและเจ้าหน้าที่ประนอมข้อพิพาทแรงงานได้ทราบล่วงหน้าเสียก่อนเช่นเดียวกัน แต่มีความแตกต่างจากการนัดหยุดงานแบบทันทีทันใดอยู่ตรงที่ การนัดหยุดงานแบบแมวป่านี้อาจดำเนินการโดยสหภาพแรงงานหรือกลุ่มลูกจ้างก็ได้ ในกรณีที่ดำเนินการโดยกลุ่มลูกจ้างนั้น ลูกจ้างมักจะแจ้งให้สหภาพแรงงานทราบและสหภาพแรงงานมักจะให้การสนับสนุนการนัดหยุดงานนี้ แต่การสนับสนุนจากสหภาพแรงงานมักจะกระทำอย่างไม่เปิดเผยทั้งนี้ เนื่องจากการนัดหยุดงานแบบแมวป่า (Wildcat Strike) โดยมากมักจะเป็นการละเมิดสัญญาข้อตกลงร่วม (Collective Agreement) และเป็นการกระทำที่ผิดขั้นตอนของกฎหมาย
3. การนัดหยุดงานเพื่อแสดงความเห็นใจ (Sympathetic Strike) เป็นการนัดหยุดงานของลูกจ้างหรือของสหภาพแรงงานในสถานประกอบการแห่งหนึ่ง เพื่อช่วยเหลือการนัดหยุดงาน

ของลูกจ้าง หรือของสหภาพแรงงานในกิจการอีกแห่งหนึ่ง ให้มีพลังการต่อรองหรืออำนาจการต่อรองสูงขึ้น และเพื่อให้ประสบผลสำเร็จหรือได้ชัยชนะทั้ง ๆ ที่กิจการทั้งสองกิจการนั้น "ไม่มีความเกี่ยวพัน หรือมีผลประโยชน์โดยตรงต่อกัน"¹

4. การนัดหยุดงานช่วย (Secondary Strike) การนัดหยุดงานแบบนี้มีจุดมุ่งหมายในการนัดหยุดงานเช่นเดียวกับการนัดหยุดงานเพื่อแสดงความเห็นใจ (Sympathetic Strike) แต่มีความแตกต่างกันตรงที่กิจการทั้งสองกิจการมีผลประโยชน์โดยตรงต่อกัน หรือมีความเกี่ยวพันกัน เช่น "ลูกจ้างในโรงงานทำกระเบื้องมุงหลังคา นัดหยุดงาน ลูกจ้างบริษัท ที่ส่งซีเมนต์ไปนัดหยุดงานช่วย"²

5. การนัดหยุดงานแบบนั่งไม่ทำงาน (Sit-Down Strike) การนัดหยุดงานแบบนี้ส่วนมากแล้วจะเป็นการนัดหยุดงานที่กระทำขึ้นภายหลังจากที่การเจรจาต่อรองได้ประสบกับความล้มเหลวหรือบางครั้งก็กระทำขึ้นเมื่อการเจรจาต่อรองอยู่ในสภาพที่เกือบจะล้มเหลว ลูกจ้างหรือสหภาพแรงงานจึงใช้วิธีนัดหยุดงานแบบนี้เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง

วิธีการนัดหยุดงานแบบนี้ ลูกจ้างจะกระทำโดยนั่งอยู่เฉย ๆ ในโรงงานหรือในบริเวณรอบ ๆ ข้าง นอกโรงงาน โดยไม่ยอมทำงานในชั่วโมงทำงาน

6. การนัดหยุดงานด้วยวิธียึดโรงงาน (Stay-in Strike) การนัดหยุดงานแบบนี้เป็นการนัดหยุดงานที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองให้แก่ฝ่ายตน เช่นเดียวกับการนัดหยุดงานแบบนั่งไม่ทำงาน (Sit-down Strike) และมีความต่อเนื่องมาจากการนัดหยุดงานแบบนั่งไม่ทำงาน กล่าวคือ การนัดหยุดงานด้วยวิธียึดโรงงานนี้ ลูกจ้างจะนั่งประท้วงไม่ยอมทำงานอยู่

¹ เกษมสันต์ วิลาวรรณ. "แรงงานสัมพันธ์," เอกสารประกอบการบรรยายวิชาแรงงานสัมพันธ์, หน้า 75.

² เรื่องเดียวกัน.

ในโรงงาน หรือบริเวณรอบนอกโรงงาน (แต่ยังอยู่ในบริษัท) นอกเวลาทำงานคือหมดเวลาทำงาน แล้วลูกจ้างยังคงนั่งประท้วงต่อไปในโรงงาน หรือบริเวณรอบนอกโรงงาน ซึ่งการนัดหยุดงานแบบนี้ ถือว่าผิดกฎหมาย และ "ผู้กระทำจะมีความผิดฐานบุกรุกเสมอไม่ว่าประเทศนั้นจะให้สิทธิในการนัดหยุดงาน (Right to Strike) ไว้กว้างขวางเพียงไร"¹

7. การนัดหยุดงานทั่วประเทศ (General Strike) เป็นการนัดหยุดงานของลูกจ้างคนงานทั่วทั้งประเทศ ซึ่งโดยทั่วไปจะมีจุดมุ่งหมาย เพื่อคุ้มครองและแสวงหา ประโยชน์ให้แก่ลูกจ้างหรือประชาชนโดยส่วนรวมด้วยวิธีการ เรียกร้องให้รัฐบาลได้ทบทวนนโยบาย หรือตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลได้ปฏิบัติตามคำเรียกร้องของฝ่ายตน เช่น "เรียกร้องให้รัฐบาลปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ และกรณีเรียกร้องให้รัฐบาลตรึงราคาข้าวสาร"²

8. การนัดหยุดงานเพื่อเศรษฐกิจ (Economic Strike) การนัดหยุดงานเพื่อเศรษฐกิจนี้ เป็นการนัดหยุดงานประเภทหนึ่งซึ่งแบ่งประเภทโดยใช้ลักษณะของข้อเรียกร้องเป็นเกณฑ์ เป็นการนัดหยุดงานเพื่อประท้วงฝ่ายนายจ้างที่ไม่ยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขของฝ่ายลูกจ้าง การนัดหยุดงานแบบนี้ส่วนมากจะกระทำหลังจากการรวมเจรจาต่อรองได้ล้มเลิกไป และจะมีการแจ้งให้ฝ่ายนายจ้างและพนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานได้ทราบล่วงหน้าว่าจะทำการนัดหยุดงาน วัตถุประสงค์ของการนัดหยุดงานแบบนี้ เพื่อบีบบังคับให้นายจ้างได้กลับมาเจรจากับฝ่ายตนใหม่ และยอมตามข้อเรียกร้องของฝ่ายลูกจ้าง ซึ่งข้อเรียกร้องนี้จะ เป็นข้อเรียกร้องเกี่ยวกับสภาพการจ้างหรือประโยชน์อื่น โดยตรงของลูกจ้าง เช่น ค่าจ้าง ค่าครองชีพ จะไม่เกี่ยวกับการเมือง และการนัดหยุดงานแบบนี้ไม่ถือว่าผิดกฎหมาย

9. การนัดหยุดงานเพื่อการยอมรับ (Recognition) คือการนัดหยุดงานของลูกจ้างในแต่ละสถานประกอบการ นัดหยุดงานเพื่อประท้วงที่นายจ้างไม่ยอมรับตัวแทนลูกจ้างในการยื่นข้อ

¹ เรื่องเดียวกัน.

² จานงค์ สมประสงค์, การแรงงานสัมพันธ์: หลักและวิธีปฏิบัติ. หน้า 121.

เรียกร้อง หรือไม่ยอมรับฐานะภาพของสหภาพแรงงานว่าเป็นองค์กรตัวแทนที่แท้จริงของฝ่ายตน ทั้งนี้ เพื่อบีบบังคับนายจ้างตบยอมรับตัวแทนหรือสหภาพแรงงานแล้วแต่กรณี ซึ่งประเทศไทย เกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย เมื่อหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516¹

เรื่องการแบ่งประเภทการนัดหยุดงานนี้ ได้มีนักแรงงานสัมพันธ์บางกลุ่มได้ถือเอาการถ่วงงาน (Slowdown) และการทำงานแบบเถรตรง (work to rule) เป็นประเภทหนึ่งของการนัดหยุดงาน โดยถือว่าการนัดหยุดงานโดยอ้อม โดยให้เหตุผลว่าการกระทำดังกล่าวข้างต้นนี้มีวัตถุประสงค์ เช่น ศึกษากับการนัดหยุดงาน แต่ที่ต้องทำเช่นนี้ก็เพราะต้องการเลี่ยงกฎหมายที่ห้ามทำการนัดหยุดงาน ในกรณีนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่าการถ่วงงาน และการทำงานแบบเถรตรงนี้ไม่ถือว่าการนัดหยุดงาน เพราะการนัดหยุดงานนั้นโดยความหมายของตัวมันเองแล้วได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนแล้วว่า จะต้องไม่มีการทำงานใด ๆ เลย ดังนั้นการถ่วงงาน และการทำงานแบบเถรตรงจึงไม่ควรถือเป็นการนัดหยุดงาน ถึงแม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะมีจุดมุ่งหมาย เช่น ศึกษากับการนัดหยุดงานและควรถือเอาการถ่วงงาน (Slowdown) และการทำงานแบบเถรตรง (work to rule) เป็นการแสดงการประท้วงนายจ้างอีกรูปแบบหนึ่งเท่านั้น

¹ เรื่องเดียวกัน.

ภาคผนวก ข

รายชื่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522

1. นายคณิต ณ นคร
2. นายจำรัส เขมะจารุ
3. นายจิตติ ตังศรีทิพย์
4. นายเจริญ ศิริพันธ์
5. ร้อยตำรวจโท ช่าง มนุชธรรม
6. นายทนง เหลลาวานิช
7. พลเอก ทวีช เส็นวงศ์ ณ อยุธยา
8. นายเทียน อัฐกุล
9. นายประทีป ชุมวิธนะ
10. นายไพศาล ข วัชรชัยนันท
11. นายไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล
12. นายวิจิต แสงทอง
13. นายศิริ อติโพธิ
14. นางสาวสมจันทร์ อินทโร
15. นายอบ วสุรัตน์

ประวัติผู้เขียน

นายไพศาล มั่นใจวงศ์ สำเร็จปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาบริหารบุคคล
จากวิทยาลัยการศา เมื่อ พ.ศ.2518.

